Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

Poveşti nemuritoare

44

Coperta:
CARMEN STĂNESCU

© Editura Ion Creangă S.A.
Poveşti nemuritoare, 44, 1998

Toate drepturile aparţin Editurii Ion Creangă. Reproducerea integrală sau parţială a textului este interzisă şi va fi pedepsită conform legii.

ISBN 973-25-0595-X

EDITURA ION CREANGĂ S.A.
Piaţa Presei Libere, nr.1
Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32 54
Fax: 223 11 12
ROMÂNIA

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ – BUCUREŞTI, 1998

Cotoşmanul năzdrăvan

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ etc.

A fost odată o pereche de oameni. Ei n-aveau copii. Într-o zi, fiind cu voie bună, zise bărbatul către femeie:

– Soro, de la mila lui Dumnezeu noi n-avem copii. Să mergem pe câmp şi ce vom găsi, aceea să ne fie copil.

– Bine zici dumneata, frate. Aşa să facem, dacă astfel ai găsit dumneata cu cale.

Vedeţi că ei trăiau bine şi nevasta nu ieşea din cuvântul bărbatului nici cât negru subt unghie.

Făcură o azimă, luară şi niţică legumă, le puseră la traistă şi plecară.

Aide-aide, mergând, povesteau şi râdeau şi cu ochii în toate părţile căutau.

Când, iată că deteră peste un pisoi, jigărit şi urduros; îl luară şi îl aduseră acasă. Îl îngrijiră şi

îl crescură ca pe copilul lor. De ce trecea, d-aia se făcea mai frumos, până ce se făcu un cotoşman numai de drag să priveşti la el.

Nu mai puteau de bucurie oamenii, căci aveau şi ei şi pe ce pune ochii în casa lor, când se sculau dimineaţa. Mai-nainte casa li se părea pustie.

Cotoşmanul era un pisic cuminte. Şoareci nu se mai stăveau[1] prin casa aceea. Când şedeau casnicii la lucru, iarna, în nopţi d-alea lungile şi spuneau la snoave şi la ghicitori, cotoiul sta lângă dânşii şi torcea. Când stăpâna casei făcea la ciorap, pisoiul se juca cu ghemul. Dară nu-l încurca, ferească Dumnezeu. Cum făcea el, cum dregea, se juca aşa de frumuşel, încât ghemul nici nu se desfăşura, nici nu se încurca. Câteodată îl lua în lăbuţele lui de dinainte, ţiindu-l ca un om, şi se trântea cu el pe spate, altă dată îl făcea să se dea d-a rostogolul lovindu-l cu câte o labă şi se repezea după dânsul ca după şoareci.

Când stăpânul casei se juca cu dânsul, ferit-a sfântul să-l zgârie, pare că-şi pilise ghearele. Când îl mângâia, cunoştea el că îl iubeşte, şi se întorcea

[1] A se stăvi – a se statornici, a se aşeza.

şi el cu lăbuţele şi mângâia pe stăpânu-său, dară tot cu ghearele ascunse, o mângâiere lină ca mătasea.

Pe lângă acestea, era aşa de cuminte, încât casnicii îl lăsau să îngrijească de pui şi să le dea de mâncare; iară cotoşmanul nici nu se gândea să se dea la ei. El nu era de cei ce îşi bagă botul prin toate vasele. Cât despre oala cu smântână, nici pomeneală nu era să-l fi prins vrodată la ea, ori să dea cu praştia prin bucăţile de friptură de pe grătar. Era un mâţoi cum nu este altul în ziua de azi.

Nu mult după aceasta, femeia se simţi îngreunată. Atunci să fi văzut bucurie pe casnici, încât nu-i ţinea pământul. Iară când fu la facere, născu un copilaş gras şi frumos şi sănătos.

Crescu copilul şi se făcu mare. Nu se despărţea de pisoi nici cât ai da în cremene. Amândoi se jucau, amândoi mâncau la masă, amândoi se culcau.

Părinţilor copilului nici nu le trecea prin minte să oropsească pe cotoşman. Ba încă îl îngrijeau ca şi pe copilul lor, fiindcă – ziceau ei – a intrat cu noroc în casa lor, este ugurliu, adică dobândiseră un copilaş.

De la o vreme încoace, însă, văzură că dau îndărăt. Unde până aci era bilşugul în casa lor, acum ajunseră negustori grei ca fulgul pe apă, cum se zice. Cu toate acestea, perechea de oameni nici nu se gândea a cârti împotriva lui Dumnezeu. Ea era mulţumită că dobândise copil, şi alt nimic.

Mai trecu ce trecu şi amândoi bătrânii dară ortul popii, rămâind în urma lor casa toacă şi o sărăcie lucie.

Copilul se alese cu cotoşmanul. După ce văzu că nu mai are de nici unele, şi nici părinţi, se puse pe un plâns de-ţi era mai mare jalea de dânsul.

Atunci cotoşmanul îi zise:

– Stăpâne, nu te credeam aşa slab de înger. Eşti cu mine. Nu te întrista aşa de mult. Precum părinţii tăi au îngrijit de mine, aşa şi eu sunt dator să îngrijesc de tine. Şi precum tu nu m-ai dezlipit de lângă tine, nici cât ai clipi din ochi, aşa şi eu nu mă voi dezlipi de tine până ce nu te-oi căpătui şi nu te-oi vedea om în rândul oamenilor.

Pasămite, cotoşmanul era năzdrăvan. Băiatul însă rămase cu ochii bleojdiţi la dânsul, când îl auzi vorbind.

Plecară amândoi. Cotoşmanul înainte, băiatul după dânsul. Ajungând într-o pădure, găsiră o scorbură mare şi şi-o aleseră de locuinţă.

Cotoşmanul făcu un culcuş stăpânului său acolo numai din fulgi de păsări, de se cufunda în puf când se culca. Îi aducea de mâncare şi de băut. Îi ţinea de urât spuindu-i fel de fel de basme şi de snoave.

El îi spunea ce va să zică cântatul greierilor, ce însemnează săritura locustelor prin iarbă. Îl făcea să înţeleagă că dragostea între fraţi este nesfârşită ca apa fântânei ce curgea p-aproape de locuinţa lor. Când se plimbau amândoi prin câte un luminiş din pădure ori ieşeau la câmp, îi arăta toate floricelele şi i le spunea pre nume. Copilul nu se domirea de ce cocorii umblă înşiruiţi trâmbă[1], de ce rândunelele se duc şi vin, de ce privighetorile cântă aşa frumos; iară ciuhurezii, te apucă răcori de groază când îi auzi.

Şi cotoşmanul îi spunea pe şart toate şi-l făcea să priceapă că aici, pe pământ, toate sunt cu rânduiala lor. Scorbura o ţinea aşa de curată, încât ţi-era milă să calci pe acolo. Nici că se stăvea

---

[1] Trâmbă – rând, şir, lanţ.

vreo goangă măcar, pe la ei, pe acolo. Cotoşmanul nu lăsa pe băiat să puie mâna pe nimic. Toate el le făcea.

Băiatul se făcuse flăcău de însurat. Şi-i zise pisoiul:

– Stăpâne, acum ţi-a venit vremea să te însori.

– Bine, să mă însor, răspunse flăcăiaşul; dară eu n-am de nici unele.

– De asta nu te îngriji, că este de mine îngrijită de mai-nainte. Tu numai să faci ce ţi-oi zice eu. De azi înainte să ştii că te numeşti Mătăhuz împărat.

Nu trecu mult după aceasta şi cotoşmanul se duse a căuta fată, să-şi însoare stăpânul. Se vede că el o ochise, căci se duse drept ca pe ciripie la palaturile unui boier mare. Cum ajunse la poartă, se dete de trei ori peste cap şi se făcu om.

Iară dacă dete ochi cu boierul, el zise:

– Boierule, stăpânul meu, Mătăhuz împărat, mergând la vânătoare, nu întâlnea decât păsărele mititele.

Nu era vânat
Vrednic de-mpărat.

El trecea înainte, lăsându-le să-şi vază de ouşoare.

– Şi ce trebuinţă am eu, oare, să ştiu dacă stăpânul tău, Mătăhuz împărat, n-avea noroc la vânat?

– Să-ţi tai cuvântul cu miere, boierule; dară dacă vei voi să mă asculţi până la sfârşit, vei afla că solia mea are să-ţi aducă veselie.

– Ei, bine, vorbeşte cât vei voi, te ascult. Dară nu ştiu de ce, bag de seamă că în graiurile tale este ceva mierloit.

– Păreri, cinstite boierule. Precum vremea închisă zămisleşte visuri spăimântoase, aşa poate că voi fi având şi eu peri răi, şi te înşeală părerile.

– Bine, bine; sfârşeşte, precum ai început.

– Şi aşa, luminate boierule, cum îţi spuneam, stăpânul meu nu băga de seamă poşidicul[1] de vânat ce-i tot ieşea înainte. Răzbătu pădurea prin toate colţurile, dară părea că se vorbise toate lighionile ca să nu iasă de prin culcuşurile lor. Scârbit de prostia fiarelor sălbatice, ce stau pitulate, stăpânul meu hotărî să se întoarcă acasă. Când,

---

[1] Poşidic – mulţime de animale mărunte.

deodată, pe piscul unui munticel ce se ridica semeţ din rărişteа pădurii, zări o căprioară sprintenă, cu ochii blajini. Fu de ajuns o uitătură, căci îi răpi inima. Stăpânul meu, Mătăhuz împărat, se ia după dânsa. Căpioara fugi, el după dânsa. Dară ea, mai iute de picior, îl lăsă pe urmă şi veni de se ascunse în culcuşul ăsta. Iară pe mine mă trimise să-i caut inima, şi să-i dau în mână pe hoţomana de căprioară. Pentru aceasta am venit la d-ta, şi te rog să-mi dai ajutor ca să mă întorc cu ispravă bună.

– Măi, da calendroi[1] mi-ai mai fost! Stăpânul tău, Mătăhuz împărat, mult trebuie să fi căutat până să găsească un puşchi ca tine...

– De mine zi ce vei pofti, boierule; dară să nu cazi în ispită să te atingi de împăratul, stăpânul meu, că uite, se face lucru dracului.

– Nici că m-am gândit la una ca asta. Dară împăratul, vânătorul tău, să vie să-şi caute căprioara.

Şi fiindcă vorba vorbă aduce, cotoşmanul şi boierul stătură la taifas şi se înţeleseră la cuvinte. Ei hotărâră ca să vie Mătăhuz împărat să dea ochi cu fata boierului.

---

[1] Calendroi – şirengar, hoţoman.

Întorcându-se cotoşmanul la stăpânul său, îi spuse cum a izbutit în solia lui şi puseră la cale ca în sărbătoarea viitoare să meargă împreună.

Băiatul nu se putea domiri cum de să meargă el aşa goloneţ. Iară cotoşmanul nu-i da răgaz să se gândească la d-alde-astea, ci îl luă cu vorba pe departe şi cu un cusur supţire îl făcea să priceapă că are să fie fericit.

Trecură zilele ca ziua de ieri şi veni sărbătoarea aşteptată.

Cotoşmanul luă pe stăpânul său şi plecă cu el în peţit. Merseră ce merseră şi, ajungând într-o pădure, aproape de palaturile boierului celui cu fata, se opriră. Băiatul rămase adumbrit într-un crânguleţ verde, căci era gol pistol. Iară cotoşmanul o rupse d-a fuga spre curtea boierului celui mare. Cum ajunse, începu a striga cât îl lua gura:

– Săriţi, săriţi, că ne-a jefuit hoţii!

Toţi cu totul ieşiră să vază ce s-a întâmplat. Cotoşmanul, abia răsuflând şi cu spaima în faţă, zise boierului:

– Da' bine, boierule, în coprinsul dumitale se poate ca ziua-n amiaza mare să ne calce hoţii?

– Unde? Cum? Ce s-a întâmplat? întrebă boierul.

– Ce să fie? Iacă tocmai veneam cu Mătăhuz împărat, stăpânul meu, să-ţi vedem fata, o ceată de haiduci puse mâna pe noi, a jăfuit pe stăpânu-meu până la cămaşe, iară eu mă strecurai, şi pe ici mi-e drumul, alergai într-un suflet să-ţi dau de veste şi să cer ajutor de la d-ta. Abia, uite, am scăpat cu zilele.

– Bre! strigă boierul. Cum se poate una ca asta, ca să jefuiască hoţii, p-aproape de palaturile mele, pe Mătăhuzul tău împărat? Să sară cu mic cu mare într-ajutor!

– Acum este de prisos, boierule. Tâlharii au luat-o la sănătoasa. Mai bine dă-mi un rând de haine, ca să duc stăpânului meu şi să poată veni până aici. Cât pentru tâlhari, fii pe pace, că va şti el ce să facă pentru dânşii.

Luă hainele ce-i dete boierul şi se întoarse la stăpânul său. După ce îl îmbrăcă şi-l învăţă cum să se poarte la boierul, plecă cu dânsul.

Ajungând, îi ieşi boierul înainte şi-l priimi cu toată cinstea.

Când fură în casă, Mătăhuz împărat se tot uita pe dânsul. Oamenii casei începură să şopoiască şi să-şi dea coate, zicând: ori că este prea fudul acest Mătăhuz împărat, sau că este prost.

Cotoşmanul, băgând de seamă, zise boierului:

– Mă rog să nu-ţi fie cu supărare, dară stăpânul meu n-a purtat până acum aşa haine proaste.

Numaidecât boierul porunci să-i aducă altele, muiate numai în fir. Până una alta, cotoşmanul se dete pe lângă stăpânul său, şi pe furiş îi dete un ghiold şi-i şopti la ureche ca să se ţie să nu se tot uite pe dânsul aşa ca proştii şi ca mojicii.

După ce se îmbrăcă cu hainele cele bune, el se ţinu bine şi nu se mai uită asupra lui; apoi intrară în vorbă şi se isprăvi treaba cu bine. Şi nici că se putea altfel. Căci ginerele, deşi era Mătăhuz împărat, dară boiul lui cel măreţ, chipul cel bine făcut şi alb ca zăpada, trupşorul lui cel tras ca prin inel şi nalt ca un brad, făcea mai mult decât toată împărăţia şi decât toată boieria.

După ce se hotărî ziua de cununie, plecă. Până atunci bietul flăcău se frământa cu gândul ce o să facă el şi unde o să-şi ducă mireasa.

Cotoşmanul nu-i dădu răspas să se mai gândească, ci cu fel de fel de glume şi snoave îi fura gândurile şi-l înveselea.

Când fu ziua hotărâtă pentru cununie, se duseră iarăşi amândoi. Boierul rămase încremenit. De unde se aştepta să vie cu oaste şi cu mărire ca un împărat, mă rog, îl văzu viind ca un cioflingar, şi începu a se îndoi şi a se codi să dea fata după dânsul.

Cotoşmanul mirosi îndată cam cum merge şiretenia şi luă pe boier deoparte, zicându-i:

– Boierule, să nu-ţi fie paraxin[1] unde ne vezi că am venit numai amândoi. Iaca, iaca, iaca, cum merge treaba: curg foile de zestre ca ploaia la părinţii lui Mătăhuz împărat. Iară el nu voieşte nici în ruptul capului să ia pe alta, fărădecât pe fata dumitale. Părinţii se împotrivesc la una ca asta. Eu însă l-am îndemnat şi-l îndemn mereu să te aibă de socru. Vezi că ştiu eu ce ştiu. Casă ca a dumitale şi cinstită, şi lăudată, nu se mai găseşte pe lume; şi flăcău ca Mătăhuz împărat, ba, ba, ba, mai rar. Apoi casă ce o să ţie astă pereche are să fie fără seamăn. Pentru aceasta şi stăpânul meu, ascultându-mă, s-a hotărât să o ia fără voia părinţilor şi să se tragă la moşiile lui, să trăiască acolo ca un boier mare.

---

[1] Să nu-ţi fie paraxin – să nu ţi se pară ciudat.

– Frumos cuvântezi tu, dară eu ştiu că binecuvântarea părinţilor întăreşte casele fiilor.

– Dară mai este şi altă poveste, răspunse şi cotoşmanul. Cu sluta în vatră casa ajunge să fie cu uşa prin pod şi cu ferestrele pe sub pat. Mai bine:

Să munceşti
Şi să trăieşti
Şi ce-ţi place să iubeşti.

– Cam ai dreptate, tu. Dară mă bate gândurile să mai amânăm nunta.

– Fie şi aşa. Nu mă împotrivesc. Eu însă te sfătuiesc să nu pierzi din mână un giuvaer ca acesta ce ţi-l trimite Dumnezeu. Norocul când pică omului, atunci să ştie să-l apuce şi să-l păstreze.

– Ei, aide, de! aide. M-ai biruit cu limbuţia ta.

Toate fiind gata, se cununară şi făcură o nuntă de se duse vestea în şapte sate.

Trei zile şi trei nopţi ţinură veseliile. A patra zi trebuia să meargă cu nunta la moşiile lui Mătăhuz împărat.

Acesta se pierduse cu totul. Nu ştia ce să facă; nu ştia nici ce mai vorbeşte de ruşine.

Cotoşmanul se dete pe lângă dânsul şi îi zise:

– Ţine-ţi firea, omule, nu fi copil. Am îngrijit eu de toate. Ţie să nu-ţi pese de nimic. Să taci din gură şi să te laşi să te ducă unde oi zice eu.

Mai veni niţel inima la loc lui Mătăhuz împărat, când auzi graiurile cotoşmanului. Nu se putea domiri însă cum va face el şi la ce moşii îl va duce.

Toate se puseră la cale. Toate erau pregătite pentru plecare. Ginerele şi mireasa se urcară în căruţă şi porniră. Cotoşmanul însă o apucă înainte şi zise vizitiilor să se ţie pe urma lui, că el îi va călăuzi.

Aşa făcură. Apucară pe câmpii unde mii de floricele împodobeau pământul. Vântul abia adia şi clătina uşurel frunzele pomilor ce se aflau ici şi colo în calea lor. Brotăceii orăcăiau în depărtare. Din când în când cucul cânta în partea dreaptă. Pasările ciripeau; iară privighetorile prin crânguleţele înflorite trăgea nişte geamparale de-ţi lua auzul.

Cotoşmanul mergea înainte şi aşa de iute, încât căruţele nu se puteau ţinea de dânsul. Aci pierea ca o nălucă, aci se învârteja înapoi şi făcea semn pe unde să apuce.

Pasămite, călăuzind, el făcea dresurile înainte. Întâlnind cirezile de vite ale unor zmei, el spuse văcarilor ce să zică, când îl vor întreba cineva ale cui sunt cirezile, că de unde nu, pieirea capului ce va cădea peste dânşii de la Dumnezeu va fi groaznică.

Întâlnind turmele, spuse aşijderea ciobanilor ce să zică şi ei, căci de unde nu, Muma-pădurii îi va chinui băgându-le mâinile în căldarea cu jăratic, până vor muri, şi sufletele lor vor ajunge la munci nesfârşite.

Bieţii oameni, de spaimă, şi ştiind că gura nu-i ţine chirie, spuse celor ce îi întrebară, precum îi învăţase cotoşmanul, care era în chip de om.

Ajungând căruţele, oamenii miresei întrebară pe văcari, când văzură sumedenia de cirezi:

– Ale cui sunt cirezile astea, fârtaţilor?

– Ale cui să fie? răspunseră văcarii. Iacă, ale lui Mătăhuz împărat.

Se minunară toţi de bogăţiile acestui împărat. Mergând mai-nainte, dete de nişte turme de oi. Şi atâtea de multe erau, încât nu le putea cuprinde cu ochii. Întrebând:

– Ale cui sunt aste turme, prietenilor?

Ciobanii răspunseră:

– Ei, Doamne! Ale cui să fie? Ale lui Mătăhuz împărat sunt, şi încă astea nu-s nimic!

Când auziră una ca aceasta, toţi se loviră cu mâna peste falcă. Ei nu mai putură să-şi stăpânească mirarea şi fericea pe mireasă că a dat peste un bărbat aşa de june, frumos şi bogat.

Iară Mătăhuz împărat tăcea mâlc şi înmărmurit de cele ce vedea. Auzea şi i se părea că visează, iară nu că sunt aievea cele ce se arătau ochilor lui.

Cotoşmanul se mândrea şi se fălea cu bogăţiile stăpânului său. Când, iară nu se mai văzu. Nu se ştiu ce se făcu. Pare că intrase în pământ.

El însă dete o repezitură înainte. Şi ajungând la palaturile zmeilor, pe ale căror moşii erau, le zise cu grai îngrozit:

– Fugiţi, zmeilor, şi vă ascundeţi, căci iată că vine Ilie Pălie, să vă potopească, să vă pârjolească, şi după el Luceflenderu, să vă ia suflengheru!

Răcori de groază coprinse pe zmei când auziră pe neaşteptate o veste aşa de primejdioasă. Nu ştia încotro să se dea departe până va trece acest pârjol ce le spunea cotoşmanul.

Acesta se prefăcu a le fi prieten şi a le da sfaturi bune. Vorbele lui atâta îi ameţise, încât de spaimă pare că le luase pânza de pe ochi şi se pierduseră cu totul.

Atunci le zise cu grăbire şi cu o prefăcută grije:

– Veniţi, veniţi mai iute încoa', să vă ascunz eu în şira asta de paie din bătătură.

Bieţii zmei atâta se speriaseră, încât nu mai ştiau ce face. Se lăsară să-i ia şi să-i ascunză.

Cotoşmanul îi băgă în şira de paie şi îi dete foc. Îndată văpaia se urcă până la cer, iară bieţii zmei ţipau de usturime în para focului, de să le plângi de milă. Ţipară ce ţipară, dară o dată cu focul li se stinse şi lor glăsciorul şi se făcură scrum.

Atunci iaca şi nunta intra pe poarta palatului. Slugile spuseră şi ele după cum le învăţase cotoşmanul, că palaturile astea sunt pe moşiile lui Mătăhuz împărat.

Când intră în palat, ce să vezi dumneata? Bogăţia de pe lume era acolo. Păreţii, numai în aur poleiţi. Pardoseala era de cleştar, iară învălitoarea era de acioaie[1] şi de plumb.

---

[1] Acioaie – aliaj de metal.

Se mai minunară o toană oamenii ce însoţiră pe mireasă.

După ce se aşezară tinerii, oamenii se întoarseră la boier şi-i povestiră tot ce văzură. Boierul nu se căi că şi-a dat fata lui Mătăhuz împărat. Iară acesta se mira de unde şi până unde să-i vie lui acea bogăţie.

Trăiră în pace şi în veselie perechea nuntită şi or fi trăind şi astăzi, de n-ar fi murit.

Iară eu încălecai p-o şea etc.

Porcul cel fermecat

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ etc.

A fost odată un împărat şi avea trei fete. Şi fiind a merge la bătălie, îşi chemă fetele şi le zise:

– Iaca, dragele mele, sunt silit să merg la război. Vrăjmaşul s-a sculat cu oaste mare asupra noastră. Cu mare durere mă despart de voi. În lipsa mea băgaţi de seamă să fiţi cuminte, să vă purtaţi bine şi să îngrijiţi de trebile casei. Aveţi

voie să vă preîmblaţi prin grădină, să intraţi prin toate cămările casei: numai în cămara din fund, din colţul din dreapta, să nu intraţi, că nu va fi bine de voi.

– Fii pe pace, tată, răspunseră ele. Niciodată n-am ieşit din cuvântul dumitale. Du-te fără grije, şi Dumnezeu să-ţi dea o izbândă strălucită.

Toate fiind gata de pornire, împăratul le dete cheile de la toate cămările, mai aducându-le aminte încă o dată poveţele ce le deduse, şi-şi luă ziua bună de la ele.

Fetele împăratului, cu lacrămile în ochi, îi sărutară mâna, îi poftiră biruinţă; iar cea mai mare din ele priimi cheile din mâna împăratului.

Nu se ştia ce să se facă, de mâhnire şi de urât, fetele, când se văzură singure. Apoi, ca să le treacă de urât, hotărâră ca o parte din zi să lucreze, o parte să citească şi o parte să se plimbe prin grădină.

Aşa făcură şi le mergea bine.

Vicleanul pizmuia pacea fetelor şi-şi vârî coada.

– Surioarele mele, zise fata cea mai mare, câtu-i ziulica de mare toarcem, coasem, citim. Sunt câteva zile de când ne aflăm singure, n-a

mai rămas nici un colţ de grădină pe unde să nu ne fi plimbat. Am intrat prin toate cămările palatului tatălui nostru, şi am văzut cât sunt de frumos şi bogat împodobite; de ce să nu intrăm şi în cămara ceea, în care ne-a oprit tatăl nostru de a intra?

– Vai de mine, leliţă, zise cea mai mică, mă mir cum ţi-a dat în gând una ca aceasta, ca să ne îndemni dumneata să călcăm porunca tatălui nostru. Când tata a zis să nu intrăm acolo, trebuie să fi ştiut el ce a zis şi pentru ce a zis să facem aşa.

– Că doară nu s-o face gaură în cer d-om intra, zise cea mijlocie. Că doară n-or fi niscaiva zmei să ne mănânce, ori alte lighioane. Ş-apoi de unde o să ştie tata dacă noi am intrat au ba?

Tot vorbind şi îndemnându-se, ajunseră tocmai pe dinaintea acelei cămări; cea mai mare din surori, care era păstrătoarea cheilor, băgă cheia în broasca uşei şi, întorcând-o niţel, scârţ! uşa se deschise.

Fetele intrară.

Când colo, ce să vază? Casa n-avea nici o podoabă; dară în mijloc era o masă mare cu un covor scump pe dânsa, şi dasupra o carte mare deschisă.

Fetele, nerăbdătoare, voiră a şti ce zicea în cartea aceea. Şi cea mare înaintă şi iată ce ceti:

„Pe fata cea mare a acestui împărat are s-o ia un fiu de împărat de la răsărit".

Merse şi cea mijlocie şi, întorcând foaia, ceti şi ea:

„Pe fata cea mijlocie a acestui împărat are s-o ia un fiu de împărat de la apus".

Râseră fetele şi se veseliră, hihotind şi glumind între ele. Fata cea mică însă nu voia să se ducă.

Cele mai mari nu o lăsară în pace, ci, cu voie, fără voie, o aduse şi pe dânsa lângă masă şi, cam cu îndoială, întoarse şi ea foaia şi ceti:

„Pe fata cea mică a acestui împărat are s-o ia de soţie un porc".

Trăsnetul din cer de ar fi căzut, nu i-ar fi făcut mai mult rău ca ceea ce i-a făcut citirea acestor vorbe. P-aci, p-aci să moară de mâhnire. Şi dacă n-o ţineau surorile, îşi şi spărgea capul căzând.

După ce se dezmetici din leşinul ce-i venise de inimă rea, începură s-o mângâie surorile.

– Ce! îi ziseră, mai crezi şi tu la toate alea! Unde ai mai pomenit tu ca o fată de împărat să se mărite după un porc?

– Ce copilă eşti! îi zise cealaltă. Dară tata n-are destulă oştire ca să te scape, chiar când s-ar întâmpla să vie să te ceară un dobitoc aşa de scârbos?

Fata cea mică a împăratului ar fi voit să se înduplece a crede cele ce îi spuneau surorile; dară n-o lăsa inima. Gândul ei era mereu la cartea care spuse că norocul celorlalte surori era să fie aşa de frumos şi numai ei îi spusese că o să i se întâmple ceea ce nu se mai auzise până atunci pe lume. Şi apoi o rodea la ficaţi călcarea poruncii tatălui lor.

Ea începu a lâncezi. Şi numai în câteva zile aşa se schimbase, încât nu o mai cunoşteai; din rumenă şi veselă ce era, ajunsese de se ofilise şi nu-i mai intra nimeni în voie. Se ferea de a se mai juca cu surorile prin grădină, d-a culege flori ca să le puie la cap şi d-a cânta cu toatele când erau la furcă, ori la cusătură.

Între acestea, tatăl fetelor, împăratul, făcuse o izbândă cum nu se aştepta, biruind şi gonind pe vrăjmaş. Şi fiindcă gândul îi era la fiicele sale, făcu ce făcu şi se întoarse mai curând acasă. Lumea după lume ieşise întru întâmpinarea lui, cu buciume, cu tobe şi cu surle, înveselindu-se că împăratul se întorcea biruitor.

Cum ajunse, până a nu merge acasă, împăratul dete laudă Domnului că-i ajutase asupra protivnicilor carii se sculase asupra lui, de-i înfrânse. Apoi, mergând acasă, fiicele lui îi ieşiră înainte. Bucuria lui crescu când văzu că fetele îi erau sănătoase. Fata cea mică se feri cât putu a nu se arăta tristă.

Cu toate astea, nu după mult timp, împăratul băgă de seamă că fie-sa cea mică din ce în ce slăbea şi se posomora. Îndată îi trecu un fier ars prin inimă, gândindu-se că poate i-au călcat porunca. Şi de unde să nu fie aşa?!

Ca să se încredinţeze, îşi chemă fetele, le întrebă, poruncindu-le să-i spuie drept.

Ele mărturisiră. Se feriră însă d-a spune care din ele fuse îndemnătoarea.

Cum auzi împăratul una ca aceasta, se tânguia în sine cu amar, şi cât p-aci era să-l biruie mâhnirea. Îşi ţinu însă firea şi căuta a-şi mângâia fata care vedea că se pierde. Ce s-a făcut, s-a făcut; văzu el că acum o mie de vorbe un ban nu face.

Începuse a se cam uita întâmplarea aceasta. Când, într-o zi, se înfăţişe la împăratul fiul unui împărat de la răsărit şi-i ceru de soţie pe

fata cea mare. Împăratul i-o dete cu mulţumire. Făcură nuntă înfricoşată şi peste trei zile o petrecu cu cinste mare până la otar. Peste puţin, aşa făcu şi cu fata cea mijlocie, pe care o ceruse un fiu de împărat de la apus.

Cu cât vedea că se împlinesc întocmai cele scrise în cartea ce citise, cu atât fata împăratului se întrista şi mai mult. Ea nu mai voia să mănânce, nu se mai gătea, nu mai ieşea la plimbare; voia să se lase să moară mai bine, decât să ajungă de batjocura lumii. Dară împăratul nu-i da răgaz să puie în lucrare o faptă aşa de nelegiuită, ci o mângâia cu fel de fel de poveţe.

Mai trecu ce mai trecu şi iată, măre, că, într-o zi, împăratul se pomeneşte cu un porc mare că intră în palatul lui şi-i zice:

– Sănătate ţie, împărate; să fii rumen şi voios ca răsăritul soarelui într-o zi senină.

– Bine ai venit sănătos, prietene, dar ce vânt te aduce pe la noi?

– Am venit în peţit, răspunse porcul.

Se miră împăratul când auzi de la porc aşa vorbe frumoase şi îndată îşi dete cu părerea că aci nu putea să fie lucru curat. Ar fi voit s-o cârmească împăratul spre a nu-i da fata de soţie;

dară după ce auzi că curtea şi uliţile gem de porci, care venise cu peţitorul, n-avu încotro şi-i făgădui. Porcul nu se lăsă numai pe făgăduială, ci intră în vorbă şi hotărî ca nunta să se facă peste o săptămână. Numai după ce priimi cuvânt bun de la împăratul, porcul plecă.

Până una alta, împăratul îşi povăţui fata să se supuie ursitei. Apoi îi zise:

– Fata mea, cuvintele şi purtarea cea înţeleaptă a acestui porc nu este de dobitoc; o dată cu capul nu crez eu ca el să se fi născut porc. Trebuie să fie vreo fermecătorie sau vreo altă drăcie aci. Însă tu să fii ascultătoare, să nu ieşi din cuvântul lui; căci Dumnezeu nu te va lăsa să te chinuieşti mult timp.

– Dacă dumneata, tată, găseşti cu cale aşa, răspunse fata, te ascult. Aşa mi-a fost trişte a; văz eu că n-am încotro.

Între acestea sosi şi ziua nunţii. Cununia se făcu cam pe sub ascuns. Apoi, puindu-se porcul cu soţia sa într-o căruţă împărătească, porni la dânsul acasă.

Pe drum trebuia să treacă pe lângă un noroi mare; porcul porunci să stea căruţa; se dete jos

şi se tăvăli în noroi, până se făcu una cu tina, apoi, suindu-se, zise miresei să-l sărute. Biata fată, ce să facă? Scoase batista, îl şterse niţel la bot şi-l sărută, gândindu-se să asculte poveţile tatălui său.

Când ajunseră acasă la porc, care era într-o pădure mare, se şi înseră. Şezură niţel de se odihniră de drum, cinară împreună şi se culcară. Peste noapte, fata împăratului simţi că lângă dânsa era un om, dară nu un porc. Se miră. Însă îşi aduse aminte de cuvintele tătână-său şi începu a se mai însufleţi, plină de nădejde.

Porcul, seara, se dezbrăca de pielea de porc, fără să simţă fata, şi dimineaţa, până a nu se deştepta ea, el iară se îmbrăca cu dânsa.

Trecu o noapte, trecură două, trecură mai multe nopţi şi fata nu se putea domiri cum se face de bărbatu-său ziua este porc şi noaptea om. Pasămite el era fermecat, vrăjit să fie aşa.

Mai târziu începu a prinde dragoste de dânsul, când simţi rodurile căsătoriei: atât numai se mâhnea că nu ştia ce o să dea lumii peste câteva luni. Când, într-o zi, văzu trecând pe acolo o babă cloanţă vrăjitoare. Ea, care nu văzuse

oameni de atâta mare de timp, era jinduită, şi o chemă să mai vorbească cu dânsa câte ceva. Vrăjitoarea îi spuse că ştie să ghicească, să dea leacuri şi câte nagode[1] toate.

– Aşa să trăieşti, bătrânico, ia spune-mi, d-a minune, ce are bărbatu-meu de ziua este porc şi noaptea, când doarme lângă mine, îl simţ că este om?

– Ceea ce-mi spui, puica mamii, eram să ţi-o spui eu mai înainte, căci nu de surda sunt ghicitoare. Să-ţi dea mămulica leacuri cari să-i taie farmecele.

– Dă-mi, zău, mămuşoară, şi ţi-oi plăti cât mi-i cere, că mi s-a urât cu el aşa.

– Ţine icea, puişorul mamei, aţa aceasta. Să nu ştie el de dânsa, că n-are leac. Să te scoli când doarme el, biniişor, şi să i-o legi de piciorul stâng, cât se poate de strâns, şi să vezi, draga babii, că dimineaţa rămâne om. Parale nu-mi trebuie. Eu voi fi destul de plătită când voi afla că o să scapi de aşa urgie. Mi se rup, uite, băierile inimii de milă pentru dumneata, bobocelul mamei, şi mă căiesc, mă căiesc, cum de să nu aflu mai dinainte, ca să-ţi viu întru ajutor.

[1] Nagodă – minunăţie, ciudăţenie.

După ce plecă zgripţuroaica de vrăjitoare, fata de împărat ascunse cu îngrijire aţa; iară peste noapte se sculă binişor, încât să n-o simţă nici măiastrele, şi, cu inima tâcâindă, legă aţa de piciorul bărbatului său. Când să strângă nodul, pâc! se rupse aţa, căci era putredă.

Deşteptându-se, bărbatul speriat îi zise:

– Ce-ai făcut, nenorocito! Mai aveam trei zile, şi scăpam de spurcatele astea de vrăji; acum cine ştie cât voi mai avea să port această scârboasă piele de dobitoc. Şi numai atunci vei da cu mâna de mine, când vei rupe trei perechi de opinci de fier şi când vei toci un toiag de oţel, căutându-mă, căci eu mă duc.

Zise şi se făcu nevăzut.

Sărmana fată de împărat, când se văzu singură cuc, unde începu a plânge şi a se boci, de ţi se rupea inima. Blestema cu foc şi cu pară pe afurisita de ghicitoare. Dară toate în zadar. Dacă văzu că n-o scoate la căpătâi cu tânguirea, se sculă şi plecă încotro va duce-o mila Domnului şi dorul bărbatului.

Ajungând într-o cetate, porunci de-i făcu trei perechi de opinci de fier şi un toiag de oţel, se

găti de drum şi se porni în călătorie, spre a-şi găsi bărbatul.

Se duse, se duse, peste nouă mări, peste nouă ţări, trecu prin nişte păduri mari cu buştenii ca butia, se poticnea lovindu-se de copacii cei răsturnaţi şi, de câte ori cădea, de atâtea ori se şi scula; ramurile copacilor o izbeau peste faţă, crângurile îi zgâriase mâinele, şi ea tot înainta, mergea, şi îndărăt nu se uita. Când, obosită de drum şi de sarcină, abătută de mâhnire şi cu nădejdea în inimă, ajunse la o căsuţă.

Pasămite acolo şedea sânta Lună.

Bătu la portiţă, se rugă să o lase înăuntru să se odihnească niţel, mai cu seamă că îi şi abătuse să facă.

Muma sântei Lune avu milă de dânsa şi de suferinţele sale; o priimi dară înăuntru şi o îngriji. Apoi o întrebă:

– Cum se poate ca om de pe alte tărâmuri să răzbească până aci?

Biata fată de împărat îşi povesti atunci toate întâmplările şi sfârşi zicând:

– Mulţumesc mai întâi lui Dumnezeu că mi-a îndreptat paşii către acest loc, şi al doilea

dumitale, că nu m-ai lăsat să pier la ceasul naşterii. Acum te mai rog să-mi spui, nu care cumva sânta Lună, fiica dumitale, ştie pe unde s-ar afla bărbatul meu?

– Nu se poate să ştie, draga mea, îi răspunse muma sântei Lune – dar du-te încolo, spre răsărit, până vei ajunge la sântul Soare; poate el să ştie ceva.

Îi dete să mănânce o găină friptă şi îi zise să bage de seamă să nu piarză nici un oscior, că-i va fi de mare trebuinţă.

După ce mai mulţumi încă o dată de buna găzduire şi de poveţele cele folositoare şi după ce lepădă o pereche de opinci care se spărsese, încălţă altele, puse oscioarele găinei într-o legătură, luă în braţe copilaşul şi toiagul în mână şi o porni iarăşi la drum.

Merse, merse, prin nişte câmpii numai de nisip; aşa de greu era drumul, încât făcea doi paşi înainte şi unul înapoi; se luptă, se luptă şi scăpă de astă câmpie, apoi trecu prin nişte munţi nalţi, colţoroşi şi scorboroşi; sărea din bolovan în bolovan şi din colţ în colţ. Când ajungea pe câte un piept de munte şes, i se părea că apucă pe Dumnezeu de un picior; şi după ce se odihnea

câte niţel, iar o lua la drum, şi tot înainte mergea. Glodurile, colţii de munte, care erau tot de cremene, atât îi zgâriase picioarele, genunchii şi coatele, încât erau numai sânge; căci trebuie să vă spun că munţii erau nalţi, încât întreceau norii. Şi pe unde nu erau prăpăstii peste care trebuia să sară, nu putea merge altfel decât suindu-se pe brânci şi ajutându-se cu toiagul.

În cele mai de pe urmă, stătută de osteneală, ajunse la nişte palaturi.

Acolo şedea Soarele.

Bătu la poartă şi se rugă să o priimească. Muma Soarelui o priimi şi se miră când văzu om de pe alte tărâmuri pe acolo şi plânse de mila ei, când îi povesti întâmplările. Apoi, după ce-i făgădui că va întreba pe fiu-său despre bărbatul ei, o ascunse în pivniţă, ca să n-o simţă Soarele când o veni acasă, căci seara se întoarce tot-deauna supărat.

A doua zi află fata de împărat că era s-o paţă, fiindcă Soarele cam mirosise a om de pe altă lume. Dar mumă-sa îl linişti cu vorbe bune, zicându-i că sunt păreri.

Fiica de împărat prinse curagi când văzu cu câtă bunătate este priimită şi întrebă:

– Bine, frate dragă, cum se poate ca Soarele să fie supărat, el care este atât de frumos şi face atâta bine muritorilor?

– Iacă pentru ce, răspunse muma Soarelui: el dimineaţa stă în poarta raiului, şi atunci este vesel, vesel şi râde la toată lumea. Peste zi este plin de scârbă, fiindcă vede toate necurăţiile oamenilor şi d-aia îşi lasă arşiţa aşa de cu zăpuşeală; iară seara este mâhnit şi supărat, fiindcă stă în poarta iadului; acesta este drumul lui obicinuit, de unde apoi vine acasă.

Îi mai spuse că l-a întrebat despre bărbatul ei şi fiu-său îi răspunsese că nu ştie de seama lui nimic, fiindcă, de va şedea în vreo pădure deasă şi mare, vederea lui nu poate străbate prin toate colţurile şi afundăturile, ci că altă nădejde nu e, decât să meargă la Vânt.

Îi dete şi acolo o găină să mănânce şi îi zise să păstreze oscioarele cu îngrijire. După ce lepădă şi a doua pereche de opinci, care se spărsese şi acelea, luă legătura cu oscioarele, copilul în braţe şi toiagul în mână şi porni spre Vânt.

În calea aceasta întâlni nişte greutăţi şi mai mari, căci dete, una după alta, peste munţi de

cremene din care ţâşnea flăcări de foc, peste păduri nemaiumblate şi peste câmpii de gheaţă cu nămeţi de zăpadă. P-aci, p-aci era să se prăpădească, biata femeie; însă, cu stăruinţa ei şi cu ajutorul lui Dumnezeu, birui şi aceste greutăţi mari, şi ajunse la o văgăună care era într-un colţ de munte, mare de putea să intre şapte cetăţi într-însa.

Acolo şedea Vântul.

Gardul care o înconjura avea o portiţă. Bătu şi se rugă să o primească. Muma Vântului avu milă de dânsa şi o primi să se odihnească. Ca şi la Soare, fu ascunsă ca să nu o simţă Vântul.

A doua zi îi spuse că bărbatul său locuia într-o pădure mare şi deasă, pe unde nu ajunsese toporul încă; că acolo şi-a făcut un fel de casă, grămădind buşteni unul peste altul şi împletindu-i cu nuiele, unde trăia singur-singurel, de teama oamenilor răi.

După ce îi dete şi aci o găină de mâncă şi îi zise să păstreze oscioarele, muma Vântului o povăţui să se ia după drumul robilor, care se vede noaptea pe cer, şi să meargă, să meargă până va ajunge.

Aşa şi făcu. După ce mulţumi cu lacrămi de bucurie pentru buna găzduire şi pentru vestea cea bună, porni la drum.

Biata femeie nopţile le făcea zi. Nu i se mai alegea nici de mâncare, nici de odihnă. Atâta dor şi foc avea să-şi găsească bărbatul pe care ursita i-l dedese.

Merse, merse, până ce i se sparse şi opincile aceste. Le lepădă şi începu a merge cu picioarele goale. Nu căuta la gloduri, nu băga seamă la ghimpii ce-i intra în picioare, nici la loviturile ce suferea când se împiedica de vreo piatră.

În cele mai de pe urmă ajunse la o poiană verde şi frumoasă din marginea unei păduri. Acum se mai înveseli şi sufletul ei, când văzu floricelele şi iarba cea moale. Stătu şi se odihni niţel. Apoi, văzând păsărelele, câte două-două pe rămurelele copăceilor, se încinse focul într-însa de dorul bărbatului său, începu a plânge cu amar şi, cu copilul în braţe şi cu legătura cu oscioarele pe umăr, porni iarăşi.

Intră în pădure. Nu se uita nici la iarba cea verde şi frumoasă ce-i mângâia picioarele, nu voia să asculte nici la păsărelele ce ciripeau de te

asurzea, nu căuta nici la floricelele ce se ascundeau prin desişurile crângurilor, ci mergea dibuind prin pădure. Ea băgase de seamă că aceasta trebuie să fie pădurea în care locuia bărbatul său, după semnele ce-i spusese muma Vântului.

Trei zile şi trei nopţi orbecăi prin pădure şi nu putu afla nimic. Atât de mult era ruptă de osteneală, încât căzu şi rămase acolo o zi şi-o noapte fără să se mişte, fără să bea şi să mănânce ceva.

În cele mai de pe urmă, îşi puse toate puterile, se sculă, şi aşa, şovăind, cercă să umble sprijinindu-se în toiagul său, dară îi fu cu neputinţă, căci şi acesta se tocise, încât nu mai era de nici o trebuinţă. Însă de mila copilului, care nu mai găsea lapte la pieptul ei, de dorul bărbatului, pe care îl căuta cu credinţă, porni aşa cum putu. Nu mai făcu zece paşi şi zări către un desiş un fel de casă precum îi spusese muma Vântului. Porni într-acolo şi abia, abia ajunse. Acea casă n-avea nici ferestre, nici uşă. Pasămite uşa era pe deasupra. Îi dete ocol. Scară nu era.

Ce să facă? Voia să intre.

Se gândi, se răzgândi; se cercă să se suie – în zadar. Sta, sta s-o doboare cu totul întristarea: cum se poate să se lase ea să se înece tocmai la mal. Când, îşi aduse aminte de oscioarele de găină ce le purtase atâta cale şi-şi zise: „Nu se poate să mi se fi zis de florile mărului să păstrez aceste oscioare, ci că îmi va fi de mare ajutor la nevoie".

Atunci scoase oscioarele din legătura ce o avea, se socoti niţel, mai cugetă şi, luând două din aceste oscioare, le puse vârf în vârf şi văzu că se lipiră ca printr-o minune. Mai puse unul, apoi unul, şi văzu că se lipiră şi acelea.

Făcu deci, din oscioare, doi drugi cât casa de înalţi. Îi rezemă de casă la o depărtare de o palmă domnească[1] unul de altul. După aceea puse iarăşi căpătâi la căpătâi celelalte oscioare şi făcu nişte druguleţi mici, fiecare puindu-i d-a curmezişul pe drugii cei mari, închipui treptele unei scări; cum punea aceste trepte, se lipeau şi ele. Şi astfel, unul câte unul, puse până sus. Cum punea o treaptă, se urca pe ea. Apoi, alta, apoi

[1] Palmă domnească (sau îngenuncheată) – veche unitate de măsură egală cu cca 28 cm.

alta, până unde îi ajunse. Când, tocmai sus în vârful scării, nu-i ajungea să mai facă o treaptă.

Ce să facă? Fără astă treaptă nu se putea. pasămite ea pierduse un oscior. Să stea acolo, era peste poate. Să nu intre înăuntru îi era ciudă. Se apucă şi-şi tăie degetul cel mic, şi cum îl puse acolo se lipi. Luă copilul, se urcă din nou şi intră în casă.

Aci se miră ea de buna rânduială ce găsi. Se apucă şi ea şi mai deretică oleacă. Apoi mai răsuflă niţel, puse copilul într-o albie ce găsi şi o aşează în pat.

Când veni bărbatu-său, se sperie de ceea ce văzu. Parcă nu-i venea să crează ochilor săi, tot uitându-se la scara de oscioare şi la degetul din vârful scării. Frica lui era să nu fie iară niscaiva farmece, şi cât p-aci era să-şi părăsească casa, dară Dumnezeu îi dete în gând să intre.

Atunci, făcându-se un porumbel, ca să nu se lipească farmecele de el, zbură pe dasupra fără să se atingă de scară şi intră înăuntru în zbor. Acolo văzu o femeie îngrijind de un copil.

El îşi aduse aminte atunci că femeia sa era însărcinată când plecase de la ea, şi unde îl

coprinse un dor de dânsa şi o milă, gândindu-se la câte trebuie să fi păţit ea până să dea cu mâna de dânsul, încât se făcu numaidecât om.

Cât p-aci era să n-o cunoască; atât de mult se schimbase din pricina suferinţelor şi a necazurilor.

Fata de împărat, cum îl văzu, se sculă în sus şi îi tâcâia inima de frică, fiindcă ea nu-l cunoştea.

După ce el i se făcu cunoscut, ea nu se căi, ba şi uită tot ce suferise. El era un bărbat ca un brad de frumos.

Se puse deci la vorbă. Ea îi povesti toate întâmplările, iară el plânse de mila ei. Apoi începu şi el a spune:

– Eu, zise el, sunt fiu de împărat. La un război ce avu tată-meu cu nişte zmei, vecini ai lui, care erau foarte răi şi-i tot călcau moşia, am omorât pe cel mai mic. Pasămite, ursita te făgăduise lui. Atunci mă-sa, care era o vrăjitoare de închega şi apele cu farmecele ei, mă blestemă să port pielea acelui scârbos dobitoc, cu gând ca să nu ajung să mi te iau eu. Dumnezeu i-a stat împotrivă, şi eu te-am luat. Baba care ţi-a dat aţa să mi-o legi de picior era ea. Şi de unde mai

aveam trei zile să scap de blestem, am fost silit să port încă trei ani stârvul porcului. Acum, fiindcă tu ai suferit pentru mine şi eu pentru tine, să dăm laudă Domnului şi să ne întoarcem la părinţii noştri. Fără tine eram hotărât să trăiesc ca un pustnic, d-aia şi mi-am ales acest loc pustiu şi mi-am făcut casa asta aşa, ca pui de om să nu mai poată răzbi la mine.

Apoi se îmbrăţişară de bucurie şi se făgăduiră ca amândoi să uite necazurile trecute.

A doua zi de dimineaţă, se sculară şi porniră amândoi mai întâi la împăratul, tatăl lui. Când se auzi de venirea lui şi a soţiei sale, toată lumea plângea de bucurie că îi vedea. Iară tatăl şi muma lui îi îmbrăţişară strâns, şi ţinură veseliile trei zile şi trei nopţi.

Apoi merse şi la împăratul, tatăl femeii lui. El cât p-aci era să-şi iasă din minţi de bucurie, când îi văzu. Ascultă povestindu-i-se întâmplările lor. Apoi zise fie-sei:

– Ţi-am spus eu că nu credeam să se fi născut porc acel dobitoc ce te-a cerut de soţie? Şi bine ai făcut, fata mea, de m-ai ascultat.

Şi fiindcă era şi bătrân, şi moştenitori n-avea, se coborî din scaunul împărăţiei sale şi îi puse pe dânşii. Iară ei domniră cum se domneşte când împăraţii trec prin fel de fel de ispite, necazuri şi nevoi.

Şi de n-or fi murit, trăiesc şi astăzi, domnind în pace.

Iară eu încălecai p-o şea etc.

Cele trei zâne

O FEMEIE, care nu avea copii, se rugă Sfântului Antoniu s-o ajute. Sfântul îi dărui trei mere, pe care trebuia să le mănânce pe stomacul gol. Femeia se duse acasă, puse merele pe un dulap şi începu să deretice prin casă. Bărbatul ei, întorcându-se de la lucru, văzu merele şi, găsindu-le ispititoare, le mâncă cu poftă. Femeia se duse disperată la Sfântul Antoniu şi îi spuse păţania.

– Va naşte el în dureri, în locul tău! îi spuse Sfântul Antoniu.

Un medic îi ajută bărbatului, tăindu-i pântecele, şi o fetiţă răsări ca prin farmec. Pentru că împrejurarea în care se născu fetiţa era ciudată, tatăl ei dădu ordin să se ducă copilul în pădure. Un vultur luă copilul în cioc şi îl purtă pe înălţimile unde locuia. El hrănea fetiţa cu laptele pe care îl

mulgea de la vacile de pe câmp şi o îmbrăca în rochiţe pe care le lua de pe frânghiile oamenilor. Îi clădi o căsuţă din paie şi fetiţa creştea frumoasă şi cuminte.

Un prinţ, venit la vânătoare, o văzu într-o zi şi o întrebă dacă nu voieşte să-l urmeze. Ea se învoi, dar când fu gata de plecare, veni vulturul şi, neputând s-o scoată din braţele răpitorului, îi scoase fetei un ochi. Prinţul, care se îndrăgostise de fată, o luă şi cu un singur ochi şi o duse la palatul său, unde o ascunse într-o cameră.

Mama prinţului băgă de seamă că el are o taină faţă de dânsa şi într-o zi, când el plecase la vânătoare, ea deschise uşa zăvorâtă şi dădu cu ochii de fata cu un singur ochi. „Ah! Băiatul meu ascunde o fată chioară! îşi spuse ea. Ei bine, voi face să dispară această fată."

Ea chemă fata să-i arate frumoasele grădini ale castelului şi, venind înaintea unei fântâni, o rugă să privească în fundul ei şi, fără de veste, o îmbrânci înăuntru.

Când se întoarse prinţul de la vânătoare, mama sa îi spuse că fata chioară, pe care el o închisese într-o cameră, a fugit fără urmă.

Noaptea au trecut pe lângă fântână trei femei şi au auzit vaiete şi strigăte de ajutor.

– Ce să fie? se întrebară ele.

– O voce de fată! răspunse una.

Se hotărâră cele trei femei, care erau trei zâne, să scape fata de la moarte şi o scoaseră imediat afară.

– Eu îţi dăruiesc frumuseţe! spuse o zână.

– Eu îţi dăruiesc un foarfece de aur, cu care vei tăia limba aceluia care te va întreba de două ori acelaşi lucru! spuse a doua zână.

– Şi eu îţi dau un palat, în vecinătatea palatului reginei care a voit să te omoare şi va fi acoperit totul cu aur şi argint, spuse cea de-a treia.

Şi aşa se făcu. Fata cu un singur ochi deveni atât de frumoasă, încât nu te puteai sătura privind-o. Palatul ei era plin de comori şi se afla în faţa palatului aceleia care îi voise pierzarea.

Într-o zi, regina trimise un slujitor la ea şi fata răspunse la întrebările lui:

– Eu sunt o fată
Dorită de mamă,
Născută de tată,
De vultur furată,

De un iubit scăpată.
Aruncată în fântână
De-o regină păgână,
Stau aici fericită,
De trei zâne ferită.

Trimisul nu înţelese dintr-o dată ce i se spuse şi, cerând să-i repete, sări foarfeca de aur şi îi reteză din limbă.

Întors la palat el spuse, sau mai bine-zis bâlbâi cam aşa:

– Eu... fă... să... eu... fă... mă... eu... să... tă... eu... să... ră...

Regina nu înţelese bineînţeles nimic şi trimise pe altcineva, care se întoarse cu o limbă şi mai pocită:

– Lo... lo... ro... lo... lo... ro... lo... lo... ro...

Văzând că nu iese la capăt, îşi trimise feciorul, care recunoscu fata iubită de dânsul şi răpită vulturului.

Se îmbrăţişară cu bucurie şi el se întoarse la mama sa, căreia îi spuse tot ce a văzut.

Cu toată mândria ce o avea mama sa, trecu la palatul vecin şi, văzând fata atât de frumoasă şi castelul atât de preţios, a îngăduit prinţului să se căsătorească în sfârşit cu aleasa inimii sale.

Oul şi nestemata

O FEMEIE avea două fete. Una era chiar a ei şi cealaltă era a bărbatului cu care fusese căsătorită, dar care murise între timp. Pe fata ei o împodobea, dar pe cealaltă o chinuia, cerându-i să muncească din răsputeri şi să le slujească, pe ea şi pe fata ei, ca pe nişte doamne.

O femeie sărmană ceru într-o zi ajutor fetei împodobite, care sta toată ziua la fereastră, şi aceasta o izgoni fără milă. Fata cea oropsită o văzu plângând pe biata femeie şi o chemă şi îi dădu un ou, singura ei avere.

Bătrâna sparse atunci oul primit şi din el căzu o piatră scumpă, o nestemată care strălucea ca soarele.

– Poartă această podoabă pe gâtul tău, îi spuse bătrâna, căci ea îţi va aduce noroc! În clipa în care o pierzi, îţi piere şi norocul.

Fata cealaltă, văzând de la fereastră ceea ce se întâmplase, aduse şi ea repede un ou pe care îl sparse bătrâna; însă oul acesta răspândi un miros groaznic şi conţinutul lui putred sări şi umplu faţa şi ochii fetei celei rele.

Bătrâna dispăru. Regele ţării trecu într-o zi cu tot alaiul şi fata cea bună, cu piatra preţioasă la gât, îi păru atât de frumoasă, încât se îndrăgosti şi se şi căsători cu ea.

Deveni regină şi, cum era bună, luă pe mama vitregă şi pe sora ei vitregă la palat, unde trăiau în bogăţie şi cinste.

Regele plecă într-o zi departe şi pentru multă vreme. Regina rămase la palat. Mama ei şi sora cea rea se sfătuiră şi îi furară, în timpul somnului, podoaba ce-i purta tot norocul. Când se trezi, regina văzu că îi lipseşte nestemata şi fu foarte neliniştită. Parcă auzea cuvintele bătrânei:

– De piere piatra, piere şi norocul.

Mama şi sora vitregă plecară sub un pretext oarecare şi se duseră spre rege, care se afla departe, pe câmpiile ţării lor. Se gândeau că dacă fata cea rea se va împodobi cu piatra cea scumpă, va fi luată drept regina lăsată acasă.

Un vultur, atras de strălucirea pietrei, veni şi smulse din zbor podoaba furată şi se duse spre înălţimile cerului cu ea. Ele nici nu băgară de seamă ce s-a petrecut şi, crezându-se împodobită cu nestemata , fata cea rea intră în cortul regelui, spunându-i că a venit adusă de dor mare. Regele

o recunoscu, văzu înşelăciunea de care a voit să se folosească şi o izgoni împreună cu mama ei, spre râsul tuturor slujitorilor.

Întorcându-se regele acasă, el nu îşi mai recunoscu soţia, deoarece, nemaipurtând podoaba vrăjită, ea îi părea altfel şi o izgoni şi pe dânsa, crezând-o tot mincinoasă şi înşelătoare, ca pe mama şi sora ei vitregă.

Ea se tocmi slujnică la palat. Ajuta la bucătărie. Trebuiau să desfacă un vultur şi în pântecul său fata găsi piatra preţioasă, dăruită într-o zi de ursită şi furată întâi de neamurile ei şi apoi de pasărea de pradă. Ea ceru să slujească la ospăţul de nuntă, căci regele urma să se căsătorească din nou, cu altă femeie, şi se împodobi cu nestemata ei. Regele o recunoscu; plin de bucurie îşi îmbrăţişă soţia considerată pierdută şi îşi ceru iertare prinţesei cu care urma să se însoţească.

Până la urmă învinse tot dreptatea! Faptele bune ale oamenilor sunt ca nişte pietre preţioase; ele nu îşi pierd valoarea niciodată, ci, dimpotrivă, cu cât faci mai mult bine, cu atât mai mult strălucesc nestematele sufletelor.

Povestea unui om prost

O FEMEIE era căsătorită cu un om prost. Dacă rămânea acasă, el făcea totul vraişte şi, de mergea la târg, nu era în stare nici să vândă şi nici să cumpere ceva.

Într-o zi, îl trimise nevasta la târg să vândă o ţesătură, spunându-i:

– Să nu vinzi vreunui bărbat sau vreunei femei care obişnuiesc să vorbească mult, căci ei te pot înşela!

Se duse omul la târg şi, de i se vorbea mult, el răspundea:

– Nu-ţi vând nimic, deoarece vorbeşti prea mult!

Şi nu îşi vându marfa. Întorcându-se spre casă, trecu pe lângă o biserică şi intră să se roage. Deodată, auzi gălăgie mare în stradă şi ieşi să vadă pricina.

Întorcându-se să-şi caute ţesătura, pe care o lăsase în paza Sfântului în faţa căruia se rugase, el nu o mai găsi şi spuse:

– Înţeleg, Prea Sfinte, că ai voit să-mi cumperi ţesătura şi nu ai voit să vii la târg, pentru

a nu-ţi murdări picioarele. Poart-o sănătos şi acum dă-mi gologanii!

Văzând că nu capătă banii, el dădu icoanei un pumn şi căzură atunci cinci monede din cutia pomenilor, care era lângă icoană.

– A! Va să zică îmi plăteşti? Ştiam eu că eşti un om cinstit, Prea Sfinte! Rămâi sănătos!

Întors acasă, el dădu nevestei banii şi îi povesti cele petrecute.

Altă dată, îl trimise nevasta să-i cumpere o duzină de ace. El se întoarse acasă fără ele.

– Ştii, nevastă, ce mi s-a întâmplat? Am cumpărat acele şi, văzând cum se căznea un om să-şi urnească din loc carul cu fân, am aruncat acele în car şi am ajutat omului şi, să vezi drăcie, eu nu am mai putut găsi acele tale!

– Pentru Dumnezeu, omule! Trebuia să prinzi acele în haină.

– Aşa voi face altă dată.

Ducându-se să-şi ascută toporul, îl prinse la întoarcere în cheutoarea hainei şi veni acasă cu haina sfâşiată.

– Ce ai făcut iară? strigă disperată femeia. Toporul trebuia legat într-o cârpă şi pus pe umărul tău.

Îl trimise apoi la târg să cumpere un purcel. El îl legă zdravăn şi-l atârnă de umărul său şi îl strânse atât de bine, încât îl aduse mort acasă.

– Vai de mine, bărbate, ai omorât bunătate de purcel! Trebuia să-l legi de un picior şi să-l mâi cu un băţ.

– Ai dreptate, femeie, voi şti data viitoare ce am de făcut.

Trebui să cumpere într-o zi un urcior. Îl legă cu sfoară şi-l trase după el. Venind acasă, mai avea legat de sfoară doar gâtul urciorului.

– Nu te mai trimit la târg, bărbate! îi spuse femeia. Vei rămâne mâine acasă, dar bagă-ţi minţile în cap şi ascultă ce-ţi spun: nu lăsa caprele să mănânce porumbul, să nu atingi cepul butoiului din pivniţă, să nu mănânci din oala din dulap (avea zahăr acolo), că te otrăveşti şi să bagi de seamă la cloşcă, să nu i întâmple ceva!

Femeia plecă la târg. De cum plecă ea, bărbatul îşi luă o bucată de şuncă şi o prăji, îşi scoase vin şi pierdu dopul butoiului şi, de frică, îşi băgă degetul gros înăuntru şi rămase aşa, până veni câinele său, pe care-l băgă cu coada în gaura butoiului, ca să împiedice scurgerea vinului. Se duse apoi bucuros şi fără grijă să-şi

mănânce şunca şi să-şi bea vinul. Văzând însă că au intrat caprele în grădina cu porumb, el îşi chemă câinele ca să le gonească. Vinul se scurse tot şi omul, speriat, luă toată făina pe care o avea şi o presără peste vinul scurs, ca nevasta să nu-l vadă. Vulpea a venit între timp la coteţe şi a mâncat cloşca. Nenorocitul începu să se vaiete:

– Ce mă fac? Ce mă fac?

Se gândi să se omoare. Îşi aduse aminte că nevasta i-a spus că în oala din dulap are otravă pentru şobolani. Începu să mănânce şi, văzând cât este de dulce otrava, o mâncă toată, mai ales că voia cu tot dinadinsul să moară. Mai mâncă şi mierea pe care o găsi într-o lădiţă şi văzu că nu moare încă; îşi legă o frânghie de mijloc şi se atârnă de cuiul lămpii. Se legănă cât se legănă şi căzu cu lampă cu tot în mijlocul odăii. Nu! Nu! Moartea nu-l voia. Disperat, se aşează atunci în coteţ, pe ouăle rămase de la găina mâncată de vulpe şi începu să clocească, cotcodăcind astfel:

– Cotcodac!... Cotcodac!... Nu-s găină, nu-s gândac..., ci un biet şi prost bărbat... Ieşiţi, pui!... Ieşiţi, pui! Şi nu spuneţi nimănui... că mă află-atunci nevasta şi mă paşte chiar năpasta... Cotcodac!... Cotcodac!...

Femeia, întorcându-se de la târg, văzu toată drăcovenia şi crezu că bărbatul ei s-a omorât de-a binelea. Când îl găsi clocind în coteţ, îşi uită de mânie, îl scoase frumuşel afară, îl scutură un pic cu vorba şi cu mâna şi îl duse în casă, căci după cum spune vorba din bătrâni: „Rău cu rău, dar mai rău e fără rău!“ sau „Tot este bun un suflet de bărbat la casa femeii!“ şi îl puse să toarcă în locul ei, căci „Gură de om, gură de câine, cere pâine!“, şi pâinea nu se capătă fără muncă.

Cavalerii peştilor

A FOST ODATĂ o ţară în care se construiau atâtea căi ferate, atâtea avioane, atâtea canale, poduri şi vaporaşe, încât oamenii nu mai umblau pe jos şi cizmarii îşi blestemau soarta, deoarece încălţămintea nu se mai strica şi ei nu mai aveau deci de lucru.

Unul dintre aceşti oropsiţi ai soartei se lăsă de meserie şi, cumpărându-şi o mică barcă şi o plasă, începu să pescuiască, nădăjduind că va putea astfel să-şi ducă viaţa sa şi pe-a nevestei sale spre un liman mai bun.

Plutind pe ape, cizmarul acesta îşi făurise fel de fel de cântece, dar toate începeau mereu astfel:

– Bărcuţa mea cea cu motor,
În care sunt un domnitor,

Mă duce-ncet şi liniştit
Spre un noroc ne-nchipuit.

Aşa cânta pescarul nostru, dar peştii se speriau de vocea profundă de bas şi de zgomotul motorului şi fugeau fără ca el să-i poată prinde. Pentru el se găseau în mare tot atâţia peşti, câte ghete rupte se găseau pe uscat. Disperat, se hotărî într-o zi să se arunce în mare, spunându-şi că, dacă el nu poate să mănânce peşti, atunci să-l mănânce peştii pe dânsul. Marea era însă atât de neagră şi înfiorătoare în ziua aceea, încât el se hotărî să-şi aleagă o zi mai frumoasă. Aruncă din nou plasa şi, trăgând-o în afară, o simţi grea. Cercetând, găsi în fundul plasei un peşte zis al Sfântului Petru. Acest peşte este neobişnuit de frumos. El are două pete mari, negre şi rotunde, care se spune că ar fi urmele degetelor Sfântului Petru.

Cum îl luă el în mână, peştele începu să vorbească astfel:

– Du-mă acasă la tine, omule, taie-mă în opt bucăţi, pregăteşte-mă cu sare şi piper, enibahar şi cuişoare, foi de dafin şi lobodă. Două bucăţi să dai nevestei tale, două iepei tale, două

căţelei tale şi restul de două bucăţi să le îngropi în pământul grădinii tale!

Cizmarul făcu întocmai cum îi spusese peştele năzdrăvan.

După nouă luni, născu nevasta cizmarului doi băieţi, iapa – doi mânji, căţeaua – doi căţei şi în grădină răsăriră doi pomi ce aveau drept muguri nişte pajuri, care arătau ca nişte peşti argintii, plutind în ape albastre.

Toate acestea creşteau în pace şi voie bună, aşa fel încât, peste câţiva ani, se ridicară doi mândri cavaleri din casa cizmarului, doi mândri armăsari, din grajdurile lui, pe care călăreau cei doi stăpâni tineri, care ţineau sus nişte lănci cu pajura amintită, şi erau însoţiţi de doi câini de rasă. Ei erau atât de deosebiţi de oamenii din jur, încât păreau făuriţi de zei.

Fraţii se asemănau atât de mult, încât li se spuneau „gemenii", precum şi erau. Ei se iubeau din cale-afară, dar se hotărâră totuşi să se despartă, şi să plece în lume amândoi să-şi caute fiecare norocul. Se îmbrăţişară şi pomiră; unul spre vest şi altul spre est.

Unul dintre ei sosi după câteva zile la Madrid, regescul oraş, care-şi vărsa din belşug sarea

lacrimilor în curatul Manzanares, cel cu valurile clare şi blânde.

Tot oraşul plângea, chiar Mariablanca, de la poarta Soarelui. Frumosul nostru cavaler se întristă foarte şi cercetă cauza acestei întristări generale. I se spuse că un dragon înfricoşător cerea, în fiecare an, o fecioară şi că tocmai atunci căzuseră sorţii pe domniţa lor, cea fără de pereche, fata regelui ţării, care-i plăcuse în mod deosebit.

Călăreţul întrebă unde se află domniţa şi cineva îi răspunse că au dus-o la câteva mile depărtare, de unde urmează să fie luată de dragon.

Cavalerul zbură spre locul indicat şi găsi acolo pe domniţă, tremurând de spaimă şi orbită de plâns.

– Fugi, nesocotitule, strigă ea, dragonul va sosi şi vei fi pierdut!

– Eu nu voi fugi singur, răspunse el, ci numai cu tine, frumoasa mea!

– Şi cum vei reuşi s-o faci? Căci nimeni nu-l întrece pe dragon în putere.

– Aşteaptă, iubita mea prinţesă, şi vei vedea!

El zbură fulgerător spre oraş şi se întoarse cu o oglindă foarte mare, pe care o aşează la rădăcina unui arbore, acoperind-o cu vălul prinţesei. O aşează pe prinţesă înaintea oglinzii şi o învăţă ca la ivirea dragonului să scoată repede vălul şi să se ascundă după arbori.

El se îndepărtă şi se piti în dosul unui pom.

Dragonul nu întârzie să vină şi plescăi din monstruoasa lui gură la vederea frumoasei fete, care aştepta.

Ea sări repede în spatele arborelui, trăgându-şi vălul şi dragonul se văzu înaintea unui monstru înfiorător. Era propria lui imagine, pe care nu şi-o văzuse încă în oglindă.

Crezând că are de-a face cu un rival asemenea lui, scoase buzduganul şi îl implântă în oglinda care se desfăcu în bucăţi. Cavalerul îşi înfipse atunci lancea în spatele dragonului şi câinele, care îl urmase, îl muşcă furios peste tot. Dragonul fu învins şi bucuria care cuprinse Madridul fu de nedescris. Cavalerul intră în oraş cu domniţa în spatele său, pe calul lui aprig şi câinele zburda voios pe lângă dânşii. S-au dat serbări de bucurie în preajma nunţii care se puse

la cale. Atâta voioşie şi atâta frumuseţe, cheltuită pe drumuri şi în case, nu s-a mai văzut niciodată.

Şi nunta fu o nuntă de vis, cu mâncări şi băuturi rare, cu dănţuiri măiestre, cu cântece şi bubuituri de tun, ca toată lumea să ştie că se cunună fiica frumoasă şi înţeleaptă a regelui cu un cavaler fără asemănare.

Câteva zile după cununie, ceru cavalerul să vadă întregul palat, care era atât de mare, încât cuprindea aproape întinderea unui oraş. Trei zile a durat cercetarea întregii aşezări şi, a patra zi, au ajuns pe terasa palatului. Ce minuni îi văzură ochii! De acolo se vedea întreaga Spanie şi ţara maurilor, ba chiar şi regele Marocului, care deplângea moartea dragonului, prietenul său.

– Ce castel se zăreşte, întrebă cavalerul, atât de sumbru şi atât de singuratec?

– Se numeşte, îi răspunse prinţesa, Castelul Groazei! Acest castel este vrăjit, dar nimeni nu cunoaşte adevărul. Cine intră acolo nu mai iese niciodată.

Cavalerul nostru nu mai spuse nimic. El era însă dornic de aventuri rare şi, cum avea curaj neînfrânt, îşi luă a doua zi calul, lancea şi câinele şi plecă într-acolo.

Castelul era negru şi părea într-adevăr un loc de groază, dar cavalerul fără frică bătu cu lancea în poarta de fier şi ecoul se răspândi în jur, fără ca nimeni să apară.

Bătu încă o dată şi mai puternic şi un ochi se deschise, lăsând să se vadă chipul încreţit şi urât al unei foarte bătrâne femei. Când îl zări pe cavaler şi îl văzu atât de chipeş şi de tânăr, ea deschise larg poarta şi îl îmbie să intre.

– Eu sunt Berberisca, stăpâna Castelului Groazei, îi spuse ea. De voieşti să te însori cu mine, vei avea totul şi vei trăi ca un paşă.

– Paşă, paşă... repetau ecourile.

– Să mă însor cu o bătrână de peste o sută de ani? Trebuie să fii cam nebună!

– Bună, bună... sunau ecourile.

– Eu voiesc numai să vizitez castelul şi plec după aceasta.

– Ceasta, ceasta... repetară ecourile.

Bătrâna îi spuse să-l urmeze ca să-i arate totul. Multe comori erau adunate în Castelul Groazei, dar cavalerul le vedea ca prin vis, deoarece urâta Berberisca umbla foarte repede şi îl aduse deodată în faţa unei râpe ascunse, care se deschise şi el căzu într-o groapă unde

ţipetele sale se uniră cu ţipetele altor cavaleri tineri şi frumoşi, care au dispreţuit, la rândul lor, farmecele bătrânei dar bogatei Berberisca.

. . . . . .

Acum să vedem ce s-a întâmplat cu celălalt cavaler. Acesta ajunse până la urmă şi el la Madrid. Acolo îl întâmpinară soldaţi, care-l prinseră şi-l duseră la palat. Slujitorii palatului îi spuseră că domniţa îl aşteaptă plină de teamă şi că ochii ei frumoşi lăcrimează necontenit de la plecarea sa.

El înţelese că îl cred toţi drept fratele său, care trebuie să fi dat acolo de un mare noroc şi voi să vadă despre ce este vorba.

L-au dus în triumf la palat, unde fu întâmpinat de rege şi prinţesă cu mare bucurie.

– Ai fost la Castelul Groazei? Spune-ne cum ai putut ieşi de acolo şi ce ţi s-a întâmplat?

– Nu vă pot spune nimic, răspunse el, până nu mă mai duc o dată acolo.

– Cum, îi zise prinţesa, tu eşti singurul care ai reuşit să scapi teafăr de acolo şi vrei să mai înfrunţi o dată pericolul?

– Trebuie! răspunse cavalerul.

Între timp sosi noaptea şi prinţesa se duse la culcare, dar cavalerul, care era crezut soţul ei,

se culcă pe un scaun, spunând că a făcut jurământ să nu se culce într-un pat, până nu se întoarce la Castelul Groazei.

A doua zi, îşi încălecă calul şi plecă pe drumul care ducea la acel castel, unde înţelesese că se afla închis fratele său. Bătu şi el în poartă şi, când îl văzu Berberisca, ea crezu că a înviat cel mort şi spuse:

– Prea Sfinte Diavole, mântuie-mă de aceasta! zise ea şi fugi înspăimântată din calea lui.

– Unde este fratele meu? întrebă cavalerul.

– Meu, meu... repetară ecourile.

– Este viu sau mort?

– Mort, mort... repetară ecourile.

Atunci cavalerul îşi înfipse lancea în bătrâna pe care o ajunsese din urmă.

– Spune-mi ce ai făcut cu fratele meu! spuse el învârtind lancea în pântecul femeii.

– Ţi-aş spune dacă scoţi lancea şi îmi vindeci rana, să nu mor! răspunse bătrâna.

El scoase lancea şi o întrebă cum s-o vindece când sângele şiroia fără stăvilire.

– Du-te în fundul grădinii şi ia de acolo iarba fiarelor şi sângele balaurului, fierbe-le într-o căldare şi scaldă-mă într-însa!

Abia spuse cuvintele acestea, că muri. El făcu aşa precum îi spuse şi bătrâna învie şi se prefăcu mai urâtă decât a fost, deoarece nasul i-a ieşit afară din căldare şi s-a făcut cât trompa unui elefant. Ea arătă cavalerului unde se află fratele său. Acolo mai găsi şi alţi tineri şi fetele furate de dragon. Erau morţi de-a binelea. El scăldă pe fratele său în căldare şi îl învie şi rând pe rând făcu aceleaşi minuni cu toţi ceilalţi. Fetele şi băieţii înviaţi deveniră perechi îndrăgostite, cavalerul, care răpusese pe dragon, se întoarse la prinţesa lui, iar cel care-i mântuise pe prizonierii bătrânei din Castelul Groazei se cunună şi el cu o domniţă înviată de dânsul şi baba cea urâtă şi rea muri de necaz, fără s-o mai poată învia cineva.

Doamna Fortuna şi domnul Ban

DRAGII MEI, este bine să ştiţi că doamna Fortuna şi domnul Ban erau atât de îndrăgostiţi

şi trăiau atât de apropiaţi, încât oamenii nu i-au văzut vreodată despărţiţi. Începură însă clevetiri şi atunci s-au hotărât cei doi să se căsătorească.

Domnul Ban era un om mic şi îndesat, cu un cap rotund şi cu păr de culoarea aurului, avea un pântec ca de argint, picioare ca de aramă şi purta încălţăminte de hârtie de Madrid. Doamna Fortuna era capricioasă, dezmăţată şi mioapă.

Abia a trecut însă luna de miere şi cei doi iubiţi au început să se certe. Femeia voia să fie stăpână şi mândrul şi umflatul domn Ban nu voia să se supuie.

Există o vorbă din bătrâni care spune că, dacă oceanul s-ar căsători, s-ar domoli, dar domnul Ban, mai mândru decât un ocean, nu a înţeles să se domolească.

Pentru că voiau amândoi să stăpânească şi nu voia nici unul să cedeze puterea celuilalt nici în ruptul capului, se hotărâră să-şi încerce puterile, fiecare în parte. Doamna Fortuna spuse:

– Vezi, bărbate, la rădăcina măslinului, pe omul acela sărman şi părăsit? Să vedem care dintre noi îl va ajuta mai bine.

S-au dus deci spre dânsul, Banul rostogolindu-se şi Fortuna sărind.

Sărmanul om, uluit la vederea acelora pe care nu îi mai văzuse vreodată, deschise ochii mari de uimire.

– Pace ţie! spuse domnul Ban.

– Pace vouă! îi întoarse omul răspunsul.

– Mă cunoşti, omule?

– Cunosc puterea ta, domnule Ban, dar nu te-am avut niciodată!

– Cum, tu nu posezi nimic?

– O, da, mărite domn, posed şase copii, goi şi flămânzi. Dacă aş lucra, aş reuşi doar să le dau atât cât să nu moară de foame.

– Şi de ce nu lucrezi?

– Pentru că nu găsesc de lucru. Orice încerc este zadarnic! De când m-am însurat, mi-a îngheţat norocul. Totul se usucă, totul moare!

– Îţi voi ajuta! răspunse domnul Ban şi îi dădu o monedă pe care omul o puse, năucit şi tremurător, în buzunarul pantalonului.

Alergă într-un suflet spre brutărie ca să ducă pâine alor săi. Când să scoată moneda, el nu mai găsi decât gaura buzunarului, căci nenorocitul uitase că are numai găuri prin buzunare. Degeaba căută pe tot drumul parcurs, degeaba îşi pierdu vremea şi răbdarea şi începu, bietul de el, să-şi blesteme soarta.

Doamna Fortuna se prăpădea de râs şi domnul Ban se îngălbeni de ciudă şi se hotărî să-i dea altă monedă omului.

De data aceasta omul ţinu moneda în mână şi alergă din nou să cumpere de-ale mâncării pentru ai săi. Negustorul spuse însă că moneda era falsă şi omul nu mai ştiu de ruşine pe unde să fugă. Se întoarse îndărăt la domnul Ban şi îi spuse întâmplarea. Doamna Fortuna se puse iar pe râs. Domnul Ban scoase 2 000 de galbeni de aur şi îi dădu nenorocitului, care era mai-mai să leşine de atâta noroc. Când plecă în goană spre oraş, fu atacat de nişte hoţi, care nu-i luară numai banii, ci şi hainele lui ponosite, lăsându-l gol, goluţ în mijlocul drumului. Se întoarse spre perechea care aştepta mereu să vadă ce se petrecea cu omul ales de ei pentru experienţă. Cât a mai râs doamna Fortuna şi cât a mai disperat domnul Ban... nici nu pot să vă spun.

Acum veni rândul femeii să-şi dovedească puterea.

– Voi vedea, spuse doamna Fortuna, dacă este mai tare pantalonul decât fusta.

Ea se apropie de omul sărman care îşi rupea părul de disperare, îl atinse uşor şi, deodată, se

rostogoli prima monedă la picioarele sale. El o ridică şi îşi spuse că un biet ban este numai un biet ban, dar decât mii de monede furate tot un biet ban în mână are mai multă valoare. El cumpără pâine, îşi mai cumpără şi tutun şi era foarte mulţumit. Pe drum întâlni nişte jandarmi, care duceau legaţi hoţii, ce-i luaseră galbenii. Ei l-au recunoscut şi au mărturisit că el este păgubaşul. Judecătorul, în faţa căruia au apărut, om drept, a restituit sărmanului om toată averea furată, fără să-l întrebe de unde a căpătat-o. Omul nostru îşi cumpără un mic loc şi voi să-şi îngroape banii care i-au rămas şi, când săpa de zor, dădu de o vână de aur, apoi de una de argint şi, la urmă, de una de fier. Ce repede se îmbogăţi omul nostru! Îl ridicară şi în rang mare şi fu numit excelenţă şi ministru.

Copiii săi fură daţi la învăţătură, nevasta sa fu aleasă cea mai frumoasă şi înţeleaptă doamnă şi el nu-şi mai încăpea în piele de bucurie, că, în sfârşit, a scăpat de suferinţe şi de umilinţe. Ce poate fi mai umilitor decât să primeşti pomana oamenilor? Ce poate fi mai dureros decât să-ţi sufere copiii de foame?

De atunci este Banul subordonat Norocului, căci Fortuna este zeiţa Norocului şi Fortuna a devenit din ce în ce mai capricioasă, din ce în ce mai dezmăţată şi, mai ales, din ce în ce mai oarbă.

Banul nu mai merge singur spre nimeni, ci aşteaptă mereu semnul Fortunei şi se duce rostogolindu-se acolo unde capriciile ei înţeleg să se oprească. Banul este bărbat şi Fortuna femeie... şi totuşi Fortuna dispune şi banul se supune.

Cele trei garoafe

A FOST ODATĂ un ţăran, care avea o fată pe care o iubea nespus. Mergând într-o zi pe câmp, el zări trei garoafe minunate, pe care le rupse şi le duse fetei sale. Fata îşi prinse garoafele în păr şi, stând într-o zi înaintea sobei de gătit, scăpă o garoafă în foc. Deodată răsări, nu se ştie de unde, un băiat frumos care o întrebă:

– Ce faci? Ce-ţi lipseşte?

Ea nu răspunse nimic şi atunci el îi vorbi mai departe:

– Nu vrei să vorbeşti cu mine? Atunci mă vei găsi la pietrele lumii!

Şi dispăru.

Fata aruncă atunci în foc a doua garoafă şi îndată apăru un alt tânăr, care o întrebă:

– Ce faci? Ce-ţi lipseşte?

Nici de data aceasta nu răspunse fata nimic.

– Nu vrei să-mi răspunzi? Atunci mă vei găsi la pietrele lumii! îi spuse şi al doilea flăcău şi dispăru.

Maria, căci aşa se numea fata noastră, aruncă şi a treia garoafă în foc şi un tânăr, mai chipeş decât cei dintâi, apăru deodată.

– Ce faci? Ce-ţi lipseşte? Nu răspunzi? Plec şi mă vei găsi doar la pietrele lumii!

Maria se întristă şi, cum se îndrăgostise de cel de-al treilea băiat, plecă în lume să caute pietrele de care-i vorbiseră flăcăii.

Tot mergând, ajunse într-un loc unde se înălţau trei pietre mari şi, cum era foarte trudită şi foarte mâhnită, se aşeză jos şi începu să plângă. Deodată se desfăcu o piatră în două şi băiatul iubit îi apăru înainte.

– De ce plângi, Maria? Ce te doare? o întrebă el.

Ea plângea în hohote, neputând să răspundă şi atunci îi zise băiatul:

– Nu te necăji, draga mea! Urcă mai sus şi vei zări o casă ţărănească. Bate la uşă şi întreabă de nu au nevoie de o ajutoare la lucru.

Ea plecă suspinând, căci îi era tare greu să părăsească fiinţa iubită atât de mult şi, urcând, găsi într-adevăr o foarte frumoasă casă ţărănească. O femeie îi deschise şi, văzând fata atât de tânără şi frumoasă, o plăcu şi o opri la dânsa.

În acea casă erau mai multe slujnice şi deoarece Maria lucra cu râvnă şi era tare vrednică, ea deveni preferata stăpânei sale, spre disperarea şi invidia celorlalte.

Atunci fetele cele rele se sfătuiră şi hotărâră pierzania Mariei. Se duseră la stăpână şi-i spuseră că Maria s-a lăudat că ar putea să spele singură toate rufele, într-o singură zi. Biata fată, văzând maldărul adunat şi ştiindu-se fără vină, îi spuse stăpânei că nu ar fi zis niciodată aşa ceva. Era zadarnic, însă! Ea trebui deci să strângă toate rufele şi să plece spre râul unde urma să le spele şi să le aducă până seara, curate ca zăpada. În drum ea se opri în faţa pietrelor şi începu iar să

plângă, fără să vorbească. Se desfăcu din nou o piatră şi acelaşi tânăr, cel mai mic dintre fraţi, ieşi afară.

– Nu plânge, Maria! Du-te la râu şi acolo cheamă toate păsărelele pământului să vie şi să-ţi ajute la spălat.

Ea făcu precum fusese învăţată şi îşi începu descântecul:

– Păsărelele pământului, aduse pe aripa vântului, veniţi, surioare, fraţi, la rufe s-ajutaţi!... Păsărelele pământului, pe aripa vântului...

Şi veniră stoluri, stoluri şi spălară, împreună cu Maria, toată rufăria.

Stăpâna o îndrăgi mai mult pe fată şi fetele din casă se îndârjiră mai tare. Uitasem să vă spun, copii, că această stăpână avea ochii bolnavi, din cauza plânsului. Ea avusese trei feciori, care dispăruseră fără urmă, la o vânătoare, şi a plâns biata femeie şi a jelit într-atât, încât aproape îşi pierduse vederea ochilor.

Fetele cele rele merseră din nou la dânsa şi-i spuseră că Maria cunoaşte un leac pentru vindecarea ei, adică ştie locul unde izvorăşte apa miraculoasă care redă vederea ochilor.

În zadar se rugă Maria de stăpână s-o înţeleagă şi s-o creadă, ea trebui să plece în lume în căutarea acelei ape.

Fata se duse iar şi plânse, fără să vorbească, în faţa celor trei pietre mari şi iar se desfăcu una din ele, din care ieşi băiatul iubit de fată şi îi întinse un pahar, spunându-i:

– Nu te amărî, Maria, şi nu-ţi strica ochişorii plângând! Du-te la malul apei cu paharul acesta şi spune: „Veniţi voi, păsările pământului, pe aripa vântului, plângeţi cu mine şi plângeţi atât de bine, să poată stăpâna să vadă, ca şi lumea întreagă..."

Şi aşa făcu. Din lacrimile păsărelelor, adunate în pahar, şi cu pana ultimei păsărele unse ochii stăpânei sale, care se vindecă imediat, ca prin minune.

Puteţi să vă închipuiţi bucuria stăpânei şi dragostea care o cuprinse pentru fată. O iubea de acum ca pe copila ei, dar amarnicele fete şedeau la pândă. Într-o zi, ele îi spuseră stăpânei că Maria cunoaşte locul unde se află cei trei feciori şi ea ar putea să-i elibereze.

Iar începu chinul încercărilor asupra Mariei. Mâhnită, se duse din nou să se plângă pietrelor din drum, fără să vorbească.

– Maria, femeia la care slujeşti, îi spuse frumosul şi bunul băiat, este mama noastră. Noi suntem feciorii ei şi am fost prefăcuţi în pietre de către un vrăjitor. Du-te şi spune-i mamei să adune toate fecioarele din sat, să facă o procesiune cu ele, să vie cu lumânări aprinse, să înconjure de trei ori pietrele noastre. Să fie foarte atentă însă toată lumea, căci nu este îngăduit să se stingă flacăra vreunei lumânări!

Se adunară fecioarele toate şi veniră împreună cu Maria; înconjurară pietrele de trei ori şi, înainte de a sfârşi înconjurul, se stinse lumânarea Mariei, care strigă înspăimântată:

– Dumnezeule... ajută-ne! Se stinge luminiţa, lumina salvatoare.... lumina mea moare... Doamne... ajută-ne!

Pietrele se desfăcură şi cei trei feciori frumoşi ieşiră afară spunând:

– Mulţumim ţie, Maria, că ai vorbit, în sfârşit! Când am fost vrăjiţi şi prefăcuţi întâi în trei garoafe, trebuia ca cineva să arunce garoafele în foc ca noi să ne transformăm în pietre şi, apoi, ca să scăpăm de vrajă, trebuia ca acela sau aceea, care a aruncat garoafele în foc, să vorbească.

Ce s-a mai bucurat biata mamă încercată atât de crud de soartă, ce s-au bucurat fecioarele

toate şi apoi ce bucurie s-a mai dezlănţuit la nunta Mariei cu feciorul îndrăgit!

Fetele cele rele şi-au cerut iertare de la tânăra lor stăpână şi au rămas s-o slujească cu credinţă. Maria nu numai că le-a iertat, dar le-a făcut daruri frumoase şi le-a spus vorbe mângâietoare, căci ea era bună şi iertătoare şi de aceea i-a ajutat Domnul să învingă toate relele şi să sfârşească, în bucurie, viaţa ei.

Fina Sfântului Petru

A FOST ODATĂ o pereche de oameni bătrâni, care nu aveau copii. S-au rugat o viaţă Sfântului Petru şi, tot spunându-i păsul, el s-a îndurat de dânşii şi le-a dăruit o fetiţă. Sfântul Petru i-a fost naş şi au botezat-o cu numele lui. Murind tatăl, fata a trebuit să-şi caute de lucru şi maica ei nu a ştiut cum s-o îmbrace, deoarece purta numele de Petru şi era totuşi fată. O îmbrăcă până la urmă în băiat şi ea se înfăţişă la palat,

cercetând dacă nu este ceva de făcut. Regina, în faţa căreia apăru, îl plăcu foarte mult pe băiatul cu chip de fată.

După un timp plecă regele în război. Regina, care se îndrăgostise de slujitorul ei, îl chemă rugându-l să-i ţie de urât. Petru, care după cum ştim era o fată, se purtă cu bună-cuviinţă şi sfială şi regina se supără. Când se întoarse regele din război, regina, care era rea şi mincinoasă, îi spuse că Petru a îndrăznit s-o batjocorească şi ceru să-l omoare numaidecât. Regele, mai temător de Dumnezeu, nu se îndură să prăpădească o viaţă tânără şi îi ceru băiatului să-i aducă un inel din fundul mării, spunându-i că, dacă nu reuşeşte s-o facă, plăteşte cu viaţa.

Petru plecă plângând pe drumuri şi Sfântul Petru întâlni fata-băiat şi-o întrebă care este cauza tristeţii sale. Şi ea îi povesti.

– Nu face nimic, îi spuse Sfântul, ia fluierul acesta, du-te la malul mării şi cântă şi vei vedea ce ţi se va întâmpla!

Fata luă fluierul, se duse la malul mării şi începu să cânte cu foc şi un peşte mare ieşi din apă şi îi aduse un inel de aur, în gură. Petru luă inelul şi îl duse regelui, care îi spuse că trebuie

să-l mai puie la încercare şi îi ceru să-i aducă pe domniţa cea mută, fata lui, furată de nişte hoţi de multă vreme.

Iar plecă Petru jelindu-se şi iar se întâlni cu Sfântul Petru, căruia îi spuse întâmplarea şi Sfântul răspunse:

– Nu te amărî! Te voi îndrepta spre casa hoţilor, unde te vei aşeza în faţa uşilor. Când ceasul va bate de amiază, se deschid uşile şi, când bate de miezul nopţii, se închid. Tu vei intra şi vei scoate fata mută, înainte de bătaia a doua a ceasului.

Şi aşa făcu Petru. A scos fata înaintea miezului nopţii şi, când bătu ceasul de douăsprezece ori, fata scoase un strigăt; pe drum, mai strigă o dată şi, ajunşi la palat, domniţa mută strigă iar şi începu să vorbească.

Petru aduse fata înaintea părinţilor ei şi regele voi să-l răsplătească, dar regina, cu inima de piatră, spuse că nu-l poate ierta.

Fu pus băiatul-fată la o nouă încercare. I se ceru ca, în aceeaşi noapte, când a adus domniţa acasă, să cearnă trei vagoane de grâu, trei vagoane de ovăz şi trei vagoane de făină şi fu dus în hambarele palatului, unde urma să facă o

treabă pe care nici un om, oricât ar fi de vrednic, nu ar fi în stare s-o împlinească.

Sfântul Petru veni iar în ajutorul finei sale, spunându-i să ceară cea mai mare sită şi un scaun pe care să se aşeze. Să mişte sita necontenit şi va vedea ce se întâmplă.

De cum se mişca sita, veneau grămadă boabele într-însa şi săreau cu o repeziciune de vis, curate şi se aşezau cuminte de o parte. Grâul la grâu, ovăzul la ovăz şi făina plutea uşoară şi se scurgea pe nevăzute în sacii adunaţi grămadă. Până dimineaţa lucrul fu făcut cu o iscusinţă nemaivăzută până atunci.

Regina, nemulţumită însă şi îndemnată se vede de un spirit rău, spuse că, dacă Petru nu va fi spânzurat, atunci ea părăseşte palatul, ţara şi poporul său.

Regele se văzu nevoit să-i facă pe plac. Petru plecă plângând spre naşul său, care îi spuse că totul va trece ca un vis rău şi să nu se teamă de nimic. Fu aşadar pregătită spânzurătoarea şi Petru, înainte de a i se trece laţul de gât, fu întrebat dacă doreşte ceva.

Petru spuse că voieşte să puie domniţei mute, pe care el a readus-o la palat, trei întrebări.

I se îngădui. Şi Petru întrebă:

– De ce ai ţipat când a bătut ceasul de douăsprezece ori?

– Pentru că mama mea, regina, nu a spus adevărul, când te-a învinuit de necinste.

– De ce ai mai ţipat a doua oară pe drum?

– Pentru că ştiam că eşti fată şi că Sfântul Petru îţi este naş.

– Şi de ce ai mai ţipat când ne-am apropiat de palat?

– Pentru că ştiam că mama mea voieşte să te omoare.

Toată omenirea adunată în faţa spânzurătorii începu să murmure, iar regele îşi pierdu graiul de emoţie. Când îşi reveni, el izgoni pe soţia cea mincinoasă şi rea şi se căsători cu „Petru", fata cu nume de băiat, ce avusese norocul să fie botezată de un sfânt, care i-a călăuzit paşii şi ursita.

Neînfricatul Sigurd şi balaurul

CU MULTĂ VREME ÎN URMĂ, trăia la curtea bunului rege Alf al Danemarcei un băieţel pe nume Sigurd. Toţi curtenii îl iubeau, dar mai ales regele Alf, care-l crescuse ca pe fiul său. Un mare luptător a fost tatăl lui Sigurd până în ultima clipă, murind vitejeşte pe câmpul de luptă.

Aflând despre moartea marelui său luptător, regele Alf a fost cuprins de o adâncă tristeţe şi oferi găzduire la castelul său lui Sigurd şi mamei sale. Aici, mamă şi fiu au fost primiţi cu braţele deschise şi toţi căutau să-i aline pentru pierderea suferită. Încet, încet, chipul tatălui său deveni tot mai îndepărtat pentru Sigurd, care-l iubea de-acum pe regele Alf şi-l asculta ca pe un tată bun, ce-l ocrotea cu neasemuită blândeţe.

Dar cel mai mult îi plăcea lui Sigurd să asculte ce-i spunea mama sa, în lungile seri de

iarnă. Ea îi povestea cât de viteaz şi puternic fusese tatăl său, cum ura el viclenia şi mincluna, apărând întotdeauna dreptatea şi adevărul chiar în faţa duşmanilor. Cu sufletul la gură asculta Sigurd despre minunatul paloş al tatălui său, care putea tăia fierul şi piatra cu uşurinţă. Mama sa îi mai povestise cum, în ultima bătălie, paloşul se frânsese în mâna viteazului luptător, dar ea culesese cele două bucăţi de pe câmpul de luptă şi le păstra într-un sipet bine ferecat.

Ani mulţi se scurseră astfel, dar Sigurd asculta cu aceeaşi bucurie minunatele poveşti despre viteazul său tată.

– Mamă, nu-i aşa că îmi vei da mie paloşul tatălui meu? întreba deseori nerăbdătorul Sigurd.

– Nu încă, fiul meu drag. Eşti prea mic ca să-l poţi măcar ridica, darmite să te lupţi cu el, îi răspundea ea.

– Dar uite, mamă, ce mare şi puternic sunt! stăruia băiatul umflându-şi pieptul.

Maică-sa îl privea cu dragoste şi-i spunea cu un surâs ce-i lumina chipul:

– Eşti doar un copil acum şi mai ai multe de învăţat. Mai aşteaptă să creşti, să devii puternic şi să poţi mânui paloşul unui viteaz cum a fost tatăl tău.

– Să ştii, mamă, că de îmi vei da paloşul, şi eu voi pleca la luptă şi voi fi la fel de viteaz cum a fost tatăl meu! spunea cu înflăcărare băiatul.

– Aşa să fie, dragul meu. Până atunci stai alături de mine şi învaţă să desluşeşti adevărul de minciună, iar în tot ce faci gândeşte-te mai mult la cei de lângă tine. Nu mă îndoiesc că, într-o bună zi, vei fi şi tu asemenea tatălui tău, dar toate vor veni la timpul lor.

Pe măsură ce anii treceau, şi Sigurd creştea tot mai înalt şi puternic. Chipul îl arăta bărbat, ochii îi străluceau cu înflăcărare, iar pe umeri i se revărsa părul blond. Cu toţii îl iubeau pe tânărul modest, care nu ştia ce este ura şi spunea întotdeauna adevărul, fără să-i fie teamă de nimeni.

Trăia pe atunci în castelul regelui Alf un bătrân, pe nume Regin. Era atât de bătrân, încât nimeni nu-şi mai amintea când venise la castel. Regin era un renumit fierar şi faima lui ajunsese departe. Săbiile, suliţele şi armurile ieşite din mâna lui dovedeau cu prisosinţă priceperea şi meşteşugul său. Tot el făcea şi minunate vase din aur şi argint ce împodobeau ospeţele regelui Alf. Ceasuri în şir petrecea Sigurd în fierăria lui

Regin, privindu-l cum modelează fierul înroşit de parcă ar fi fost lut.

Fierarul era şi un mare înţelept, care ştia să vorbească în graiurile tuturor popoarelor, iar în timpul când nu lucra fierul, mâinile sale scoteau de pe strunele harfei sale minunate cântece despre viteji şi bătălii din vremuri de demult.

De multe ori cădea pe gânduri Regin, căci o mare durere îi apăsa sufletul. Cu mulţi ani în urmă, o comoară pe care spera să o capete i-a fost luată. Regin dorea tare mult să-şi recapete comoara, nu atât pentru aur, căci ducea un trai îmbelşugat şi fără griji la curtea regelui Alf, cât mai ales pentru că era o amintire de la părinţii şi strămoşii săi. El ştia că-şi va lua înapoi comoara, după o luptă grea, pe care însă el nu se simţea destul de puternic să o poarte.

An de an căuta Regin un viteaz căruia să-i împărtăşească secretul său şi care să-l ajute la redobândirea comorii.

Văzându-l pe tânărul Sigurd cum creştea, falnic şi neînfricat, îşi zise: „Iată, în sfârşit, un viteaz cum mi-am visat întotdeauna să găsesc. Cu el negreşit am să reuşesc să-mi aduc înapoi odoarele scumpe".

Se duse aşadar Regin la regele său şi-i zise:

– Slăvite rege, de mulţi ani făuresc pentru oştenii tăi săbii şi armuri cu care ei apără hotarele noastre de duşmani. Dar anii trec şi eu sunt tot mai bătrân. Lasă-l, te rog, pe Sigurd, să-l învăţ meşteşugul meu şi toate câte am adunat eu în viaţa-mi plină de întâmplări!

Regele îl privi pe fierar o clipă cu ochi scânteietori, după care grăi:

– Într-adevăr, iscusite Regin, multe lucruri folositoare ar învăţa Sigurd de la tine. Dar el are sufletul atât de curat şi cinstit, şi tare aş vrea să rămână astfel. Tu eşti un pustnic, un singuratic şi nu iubeşti pe nimeni. Nici chiar eu, care-ţi sunt rege şi prieten, nu te cunosc prea bine. Învaţă-l pe Sigurd înţelepciunea ta, dar rogu-te să nu-i arăţi ce înseamnă ura şi invidia, care ajung să macine şi sufletele cele mai curate!

Regin îşi plecă privirile, căci vorbele regelui îl pătrunseseră adânc, iar ochii săi nu puteau privi drept în cei ai bunului rege Alf. Într-un târziu, răspunse:

– Nu te teme, mărite rege. Băiatul acesta va creşte mândru, cu inima plină de dragoste pentru adevăr. Multe fapte de vitejie va face el în

viitor, şi lumea va rosti cu emoţie numele lui Sigurd!

De atunci, tânărul începu să petreacă multe ceasuri pe lângă fierarul Regin, iar acesta, după cum promisese, îl învăţă multe lucruri pe care trebuia să le ştie un prinţ adevărat. Când se terminau ceasurile de învăţătură, tânărul alerga în pădurea de lângă castel, unde-l aşteptau bunii săi prieteni de joacă şi atunci codrul răsuna de strigătele şi veselia lor. De multe ori Regin, stând în pragul fierăriei, auzea cum răsunau în pădure strigătele lor de joacă. Cu privirile aţintite departe, el murmura mai mult pentru sine: „Se apropie vremea să-mi împlinesc visul şi să-l fac pe Sigurd să-mi recapete comoara. Nu mai am vreme de pierdut. Acum e momentul, când el nu se gândeşte la aur şi bogăţie. Teamă mi-e că, dacă va afla valoarea aurului, o să-şi ţină pentru sine comoara mea. De-o va cuceri acum, eu sunt sigur că mi-o va aduce fără şovăire".

Într-o bună zi, Regin îi cântă băiatului atât de frumos, încât ochii acestuia scânteiau ca văpaia focului. Erau balade minunate despre bătăliile în care luptaseră şi tatăl şi bunicul lui Sigurd şi, ascultându-le, îi crescu şi mai mult dorinţa de a le urma faptele.

Regin înţelese pe dată că s-a ivit clipa mult aşteptată şi-i zise cu glas mustrător:

– Când o să faci şi tu fapte ca ale acestor viteji? Sau poate vrei să stai liniştit aici, printre aceşti oameni fără curaj, lângă un rege care nu se încumetă să lupte?

Sigurd se miră foarte mult de aceste vorbe. Nu-i venea să creadă ce auzise din gura dascălului său, care nu-i vorbise niciodată astfel până atunci. De aceea zise:

– Oamenii aceştia sunt cu toţii buni şi viteji, şi-l iubesc pe regele lor. Dar de ce să lupte când în regat domneşte liniştea şi nici un duşman nu-i calcă hotarele?

Regin începu să râdă şi-i întoarse vorba:

– Aşteaptă oare adevăraţii viteji să vină duşmanul după ei? Nu ei sunt aceia care se avântă în luptă, ca să cucerească mari victorii? Tare mă îndoiesc că vrei să fii un viteaz cavaler; mai degrabă cred că vei rămâne tot aici, la castel, lângă regele tău!

– Dar ştii prea bine cât de mult doresc să fiu ca tatăl meu! Într-o bună zi voi pleca negreşit să lupt ca el! exclamă Sigurd cu hotărâre.

Fierarul îl întrebă atunci:

– De este aşa, de ce nu te duci la rege să-i ceri un cal, care să te ducă victorios prin vălmăşagul luptelor?

– Am un cal, cu hăţuri şi şa. De ce să mai cer încă unul?

– Pentru că nu ai un adevărat cal de luptă, dragul meu, răspunse Regin. Du-te la regele Alf şi roagă-l să te lase să-ţi alegi un armăsar dintre cei ce pasc pe pajişte. Atunci poţi spune că ai un cal aşa cum se cuvine unui viteaz.

Chiar în aceeaşi seară, Sigurd se duse la rege şi-i spuse:

– Slăvite rege, vin la tine cu o mare rugăminte. Lasă-mă să-mi aleg un cal care să mă poată duce acolo unde lupta e mai crâncenă!

– Dar unde şi cu cine vrei să te baţi, voinicule? îl întrebă regele Alf, zâmbind cu blândeţe.

– Încă nu ştiu, măria-ta. Dar simt că se apropie şi vremea când voi pleca, şi vreau să fiu gata oricând pentru aceasta.

– Du-te atunci pe pajiştea de lângă codru şi alege-ţi orice cal doreşti, Sigurd, şi vino apoi în şa, să văd dacă ai făcut o alegere bună, grăi regele în timp ce tânărul îi săruta mâna cu recunoştinţă.

Dis-de-dimineaţă, îndată ce au apărut armăsarii din grajdurile regelui pe pajişte, veni şi Sigurd să-şi aleagă armăsarul. Nici nu apucă să ajungă până la cai, că îi ieşi în cale un bătrân cu părul alb şi îmbrăcat în nişte straie ponosite şi-l întrebă:

– Cu ce gânduri ai venit pe aici, Sigurd?

– Am venit să-mi aleg un cal, răspunse băiatul. Dar cine eşti şi de unde ştii cum mă cheamă?

– L-am cunoscut pe tatăl tău, zise bătrânul. A fost un mare viteaz şi bun prieten cu mine.

– Atunci dă-mi voie să fiu şi eu prietenul tău, bătrâne înţelept, spuse Sigurd. Acum, mă ajuţi să-mi aleg şi eu un cal de luptă dintre aceşti armăsari?

– Negreşit, răspunse bătrânul. Hai să-i mânăm spre râu şi atunci o să vedem care va fi calul de care ai tu nevoie.

Sigurd se miră foarte mult de spusele bătrânului, dar, împreună cu el, goniră caii spre râu şi în curând aceştia intrară în apă. Fără zăbavă, toţi armăsarii se repeziră să iasă la mal, în afară de unul singur. Era un armăsar sirep, care nu veni cu ceilalţi la mal, ci, înotând falnic, trecu râul pe malul de dincolo, pornind în galop peste

câmpie. Dar, nu după multă vreme, se aruncă din nou în râu şi veni înapoi până la Sigurd.

– Acesta este calul tău! îi zise bătrânul. Priveşte-l! E puternic şi iute şi te va ajuta la nevoie. Aminteşte-ţi de aceste cuvinte: niciodată să nu-ţi fie teamă de moarte şi în tot ceea ce faci gândeşte-te la cei care au nevoie de tine!

Până să apuce Sigurd să-i mulţumească, bătrânul cel ciudat dispăru. Doar mândrul armăsar veni lângă stăpânul său, aşteptând parcă să fie încălecat. Fericit, băiatul nu mai stătu mult pe gânduri şi, aruncându-i-se pe spinare, goni spre castel.

– Ţi-ai ales un cal minunat, dragul meu, grăi regele, când Sigurd i-l arătă. Nici nu ştiam că pe pajiştile mele creşte un armăsar atât de iute şi puternic. Tare mă mir cum de l-ai ales tocmai pe acesta dintre toţi?

Tânărul îi povesti de-a fir-a-păr întâmplarea cu bătrânul întâlnit pe pajişte. Bunul rege îl privi cu ochii umeziţi de lacrimi şi-l întrebă:

– Ţi-a spus oare, bătrânul, când va fi ziua în care vei pleca departe, la lupte?

– Nu, măria-ta. Nu mi-a spus decât să nu mă tem de moarte şi să mă gândesc la ceilalţi, răspunse băiatul.

– Aşa este, de bună seamă, dragul meu Sigurd, grăi regele. Eşti încă tânăr şi mai ai mult de învăţat de la Regin, şi trebuie să mai ai răbdare.

Treceau zilele una după alta, iar Sigurd, când nu lucra la fierărie, îşi lua armăsarul şi colinda peste dealurile şi câmpiile din jurul castelului, bucurându-se de frumuseţea lor.

Într-o zi, pe când lucra în fierărie, Regin veni la el şi-i povesti despre viteji din ţinuturi îndepărtate, care au ajuns regi după ce au luptat în multe bătălii. Apoi îi spuse:

– Eşti fiul unui luptător mare şi viteaz. Nu e oare un păcat să lâncezeşti pe aici, când sunt atâtea de făcut?

– De ce îmi spui lucrurile acestea, Regin? răspunse Sigurd. Ştii prea bine că într-o zi voi arăta că sunt şi eu în stare de fapte mari, dar deocamdată sunt încă prea tânăr şi mai trebuie să învăţ.

– Ţi le spun, pentru că tocmai acum e nevoie de un viteaz care să împlinească o faptă de mare curaj, grăi fierarul cu tâlc. Dar nu spun mai multe, căci văd că ţie îţi place mai mult viaţa tihnită de aici de la castel. Un viteaz duce o viaţă grea. Tatăl tău a îndurat multe greutăţi şi suferinţe şi nu o

dată a înfruntat frigul şi foamea. Se vede treaba că fiul nu-i seamănă!

La vorbele aspre spuse de Regin, ochii lui Sigurd scânteiară.

– Spune-mi acum, Regin! strigă el ridicându-se deodată în picioare de pe scaunul pe care stătea. Care-i fapta ce trebuie împlinită? Vreau să-mi spui, căci nu mi-e frică nici de frig, nici de foame, nici de nimic altceva.

– Stai jos, Sigurd, şi-ţi voi spune, zise fierarul şi începu să povestească cu glas molcom: Strămoşii mei au fost un neam de oameni puternici, care au trăit cu veacuri în urmă. Tatăl meu avea un castel falnic, în care îngropase o comoară, dar nu ştiam unde se află. Zi şi noapte mă gândeam numai la aurul din comoară. Veni şi ziua când tatăl meu închise ochii şi, după datină, ar fi trebuit să împart totul cu fratele meu, dar acesta mă alungă, zicând că bogăţiile sunt doar ale lui. Şi aşa am ajuns la curtea regelui Alf. Din vorbă în vorbă, am auzit că multdorita comoară zace într-un castel ruinat. Nimeni nu se poate însă apropia de acele locuri, căci un balaur înfricoşător şi-a făcut sălaşul pe acolo şi ucide cu suflarea-i fierbinte pe oricine cutează să-i calce sălaşul, cu gândul

să-l la comoara. Mulţi luptători pieiră luptând cu balaurul, încât de spaimă toţi locuitorii au părăsit acele locuri blestemate. Din clipa în care te-am văzut, Sigurd, am ştiut că tu vei fi cel care o să smulgi comoara din ghearele balaurului. Multă vreme am aşteptat clipa în care să te întreb dacă vrei să faci acest lucru, prin care vei câştiga o glorie nepieritoare.

Sigurd îl privi pe Regin cu ochii săi limpezi şi-i spuse:

– Prea bine, Regin. Voi pleca să lupt cu balaurul. Dar eu cred că aurul este ceva rău, care aduce multă nefericire şi suferinţă. Din cauza lui tatăl tău a fost hain, iar fratele tău un om fără suflet. Din cauza aurului tu ţi-ai urât fratele şi tot de aceea balaurul a ucis mulţi oameni nevinovaţi. Mă voi duce să lupt cu el, nu pentru aur, ci ca să şterg de pe faţa pământului un asemenea monstru.

În ziua următoare, Sigurd veni la fierărie şi-i spuse lui Regin:

– Bunule Regin, înainte de a pleca, aş vrea să-mi îndeplineşti şi tu o dorinţă.

– Spune-mi numai ce doreşti, Sigurd, căci eu voi face orice-mi ceri!

– Făureşte-mi un paloş, cum n-a mai existat altul, din bucăţile vechiului paloş rămas de la tatăl meu.

Un zâmbet înflori pe faţa aspră a fierarului:

– Adu-mi de îndată bucăţile de fier şi-ţi voi face un paloş fără pereche.

Atunci Sigurd fugi într-un suflet la mama sa şi-o întrebă:

– Mamă, unde sunt bucăţile din paloşul tatălui meu, pe care le-ai păstrat de atâta amar de vreme?

– Dragul meu Sigurd, răspunse ea, eşti încă prea mic pentru un aşa paloş. Mai aşteaptă doar câţiva ani şi o să-l primeşti.

– Dă-mi-l acum, mamă, te rog mult, căci a venit timpul să împlinesc şi eu o faptă de vitejie.

– Ce faptă trebuie să împlineşti, fiule? Nu eşti decât un copil! Cum crezi tu că o să poţi duce la bun sfârşit o faptă de bărbat?

– Buna mea mamă, nu mai pot să aştept de când am aflat de existenţa unui balaur care face atâta rău oamenilor.

– Vino atunci cu mine, fiul meu, şi-ţi voi da ceea ce a mai rămas din paloşul tatălui tău. Vorbele tale mă fac să cred că şi tu vei fi la fel de viteaz ca el.

Un moment, ea descuie sipetul şi-i dădu bătrânului bucăţile din paloş păstrate acolo. Când tânărul Sigurd le văzu, strigă nespus de bucuros:

– Ce bine le-ai păstrat, mamă! Acum nu-mi rămâne decât să le duc lui Regin şi voi avea un paloş aşa cum mi l-am dorit.

Ajungând la fierărie, i le dădu lui Regin:

– Iată bucăţile rămase din paloşul tatălui meu. Crezi că le poţi oare lipi, ca să-mi faci paloşul promis?

Fără nici un cuvânt, Regin luă bucăţile şi intră în fierărie. Trecură multe ceasuri, în care nu se auzeau decât loviturile barosului pe greaua nicovală. Într-un târziu, murdar de funingine şi cu faţa scăldată de sudoare, dar cu ochii sclipind de satisfacţie, fierarul îi întinse paloşul zicându-i:

– Acest paloş te va sluji în luptele tale.

Luându-l, Sigurd privi cu admiraţie lama care strălucea ca para focului. Ridicându-l cu amândouă mâinile deasupra capului, lovi cu toată puterea nicovala, despicând-o în două, fără ca lama paloşului să se fi tocit câtuşi de puţin. O mare bucurie îi umplu inima, ştiind că acum nimic nu-i mai stă în cale spre a îndeplini fapta ce şi-o pusese în gând.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Sigurd se înfăţişă la rege şi-i spuse că vrea să plece într-o lungă călătorie:

– Plec să ucid un balaur fioros şi să scot la lumină comoara pe care o păzeşte. E un monstru care a ucis mulţi oameni nevinovaţi şi a alungat pe toţi care trăiau prin împrejurimi. Vreau să-i ajut prin fapta mea să se întoarcă la casele lor.

– Mergi cu bine, fiul meu, zise regele Alf. Eşti într-adevăr puternic şi neînfricat şi îţi doresc din tot sufletul să te întorci victorios.

Când toate pregătirile fură gata, Sigurd încălecă pe cal şi porni nerăbdător pe drumul arătat de Regin. Străbătu câmpii întinse şi dealuri împădurite până când drumul îl duse la poalele unor munţi semeţi. Porni pe o cărare ce urca şerpuind pe munte, până ce soarele se pierdu în asfinţit şi întunericul puse stăpânire peste tot. Abia atunci coborî din şa şi se întinse să se odihnească, priponindu-şi calul alături.

De îndată ce primele raze de soare îi luminară faţa, viteazul se deşteptă şi plecă mai departe. Munţii erau ca nişte ziduri uriaşe, de o parte şi de alta a potecii, dar Sigurd mergea înainte cu gândul la marea luptă ce-l aştepta.

Deodată, în faţa sa se deschise un platou străjuit din toate părţile de piscuri înalte. Atunci şi-a dat seama că sfârşitul călătoriei sale este aproape şi că peste puţină vreme va da ochii cu fiorosul balaur. Sări sprinten din şa şi, lăsându-şi calul priponit, porni mai departe pe cărare, căutând vreo urmă a balaurului.

Nu trecu mult până ce găsi ceea ce căuta: urme de labe uriaşe, care duceau spre vârful unei ridicături. Puţin mai la vale, la poalele ridicăturii, lucea oglinda unui lac.

Viteazul Sigurd înţelese că aceasta era cărarea pe care o folosea balaurul, ca să se adape. Tot gândindu-se cât de mare trebuie să fie balaurul, judecând după urmele lăsate pe cărare, se auzi deodată un răcnet cumplit, iar pământul se zgudui sub picioarele sale.

Venea balaurul!

Din gura-i uriaşă, străjuită de dinţi ascuţiţi, ieşeau limbi de foc şi nori de fum, care întunecau cerul. Chiar dacă Sigurd nu se înspăimântă, pentru el nu era altă cale decât să primească lupta. Stătu deci nemişcat, ţinând strâns mânerul paloşului, până ce balaurul aproape că îl atinse cu răsuflarea-i fierbinte. Atunci lovi cu paloşul, cu

toată puterea, la fel cum lovise cu el nicovala lui Regin, iar balaurul căzu mort pe loc.

Un sânge negru şi rău-mirositor se scurse din trupul nemişcat al balaurului şi, în timp ce Sigurd îl privea triumfător, simţi că se petrece un lucru neobişnuit şi totodată minunat: mii de păsărele începură să cânte în copacii din jur şi cu uimire văzu că el le înţelege graiul.

Una dintre păsărele zise:

– Sigurd a răpus fiorosul balaur. Cu toţii îi vor fi recunoscători pentru fapta sa.

– Sălaşul balaurului este plin de aur, spuse alta. Sigurd îl poate lua acum pentru sine.

A treia ciripi la rândul ei:

– Aurul nu-i va aduce însă fericire. Mai bine Sigurd va lua coiful şi armura care se află lângă comoară, lăsând aurul acolo.

A patra păsărică spuse şi ea:

– O minunată prinţesă zace adormită într-un castel şi nu se va trezi decât atunci când va veni la ea Sigurd.

Iar a cincea zise:

– Ca s-o salveze însă pe prinţesă, Sigurd va trebui să treacă prin zidul de foc.

Pe dată, Sigurd îşi zise în sine: „Voi lua coiful şi armura şi-o voi salva pe prinţesă. Nimic nu mă

[illegible] oprl, trebuie să ajung la prinţesă chiar de va trebui să trec prin zidul de foc!"

Porni fără să pregete pe cărarea ce ducea la sălaşul balaurului şi, intrând înăuntru, văzu peste tot grămezi de aur şi nenumărate odoare scumpe. Privind cu luare-aminte, găsi într-un târziu coiful şi armura despre care ciripiseră păsărelele. Gândindu-se că va trebui să treacă printr-un zid de foc, îşi puse pe el armura şi coiful, care îi veneau ca turnate.

Se întoarse apoi la locul unde-şi lăsase calul, sări în şa şi porni să caute castelul prinţesei adormite. Sigurd se întreba: „Cum pot oare să aflu unde se află castelul prinţesei"?

Încrezător că până la urmă îl va găsi, merse şi merse, ceasuri şi ceasuri în şir, până când, deodată, zări o lumină în zare. „Ce poate fi asta? se întrebă Sigurd. Nu cumva este chiar focul despre care ciripeau păsărelele?"

Îndemnându-şi calul la galop, Sigurd porni în graba cea mai mare într-acolo. Era sigur că se află pe drumul cel bun.

Trecu o zi şi o noapte. Lumina creştea tot mai strălucitoare, până ce Sigurd văzu că era sus pe munte. Înţelese pe dată că era aproape de

castelul prinţesei. Printre flăcările care se împleteau ca dansul unor șerpi de foc, văzu curând și castelul. Ţinându-se bine în şa, Sigurd o porni pieziş pe coasta muntelui până ce ajunse la zidul de foc, unde se opri şi îi zise calului:

– În acest castel zace adormită o prinţesă pe care trebuie s-o salvez. Chiar dacă focul ne va arde, în nici un chip nu trebuie să ne întoarcem din drum, căci mi-am jurat că trebuie să fiu la fel de viteaz ca tatăl meu şi să sufăr pentru alţii. Şi acum, dragul meu căluţ, la drum!

Auzind acestea, calul sări înainte prin foc spre poarta castelului. Cumplită era dogoarea flăcărilor, dar, cu privirile aţintite înainte, cal şi călăreţ străbătură cu bine zidul de foc. Sărind apoi din şa, Sigurd împinse cu putere poarta şi intră în castel.

Totul părea pustiu. Mergând din încăpere în încăpere, tânărul ajunse într-un târziu într-o sală mare în care, pe un pat, dormea cineva îmbrăcat cu o armură şi având pe cap un coif.

Sigurd se apropie cu emoţie şi cu multă grijă ridică uşurel coiful. Pe dată, un minunat păr blond se revărsă peste armură. Atunci Sigurd înţelese că a găsit-o pe prinţesa căutată.

Dar ea stătea nemişcată, cu ochii închişi, părând scufundată într-un somn adânc.

– Trezeşte-te, prinţesă! Am venit să te salvez! îi şopti tânărul îngenunchind lângă pat.

Dar frumoasa prinţesă nu dădea nici un semn de viaţă. „Pesemne că armura grea o apasă", gândi Sigurd. Cu multă grijă, tăie armura cu paloşul său. Dar prinţesa tot nu se clinti.

Privind mai atent, el mai văzu că mânecile armurii îi strângeau braţele. Folosind din nou paloşul, despică şi mânecile armurii.

Prinţesa rămânea tot nemişcată. Cu inima strânsă de emoţie, Sigurd se apropie de faţa ei şi o sărută uşor pe frunte.

Încet, încet, ea deschise pleoapele, şi doi minunaţi ochi albaştri priviră cu uimire la Sigurd.

– Cine eşti tu, care m-ai trezit din somnul meu adânc? întrebă ea.

– Mă cheamă Sigurd şi sunt fiul unui viteaz luptător. Am ucis balaurul şi am venit să te salvez.

– Dar cine ţi-a vorbit despre mine? întrebă prinţesa.

– Am ascultat păsărelele ciripind în copaci, şi ele mi-au spus cum să ajung până la tine, răspunse tânărul.

– Dar, Sigurd, cum ai putut să treci prin foc?

– Pentru că nu era nici o altă cale să ajung până la tine!

– Eşti un mare viteaz, Sigurd! Ştiam că un viteaz va veni să mă trezească din somnul meu şi iată că, în sfârşit, ai venit!

– Spune-mi cum te cheamă, prinţesă?

– Mă cheamă Brunhilde şi sunt fiica unui mare rege. Mulţi ani am zăcut aici adormită, blestemată de o vrăjitoare rea, şi nimeni nu a îndrăznit să străbată zidul de foc, să mă salveze. Tu însă eşti cel mai viteaz dintre toţi, de vreme ce nu ţi-e teamă de nimic.

– Iar tu eşti cea mai frumoasă prinţesă din lume, Brunhilde! rosti tânărul.

Plecară apoi la curtea regelui Alf şi, spre bucuria tuturor, prinţesa Brunhilde în curând îi deveni soţie.

În anii ce-au urmat, Sigurd a săvârşit multe alte fapte de vitejie, iar numele său fu cunoscut în toate colţurile lumii. Dar, ori de câte ori cineva povestea despre Sigurd şi isprăvile sale, amintea mai înâi despre răpunerea balaurului şi salvarea prinţesei Brunhilde.

Murgul năzdrăvan

AU FOST ODATĂ doi oameni bogaţi, care aveau doisprezece fii. Cel mai mic, de îndată ce crescu, nu mai vru să rămână acasă; voia să plece în lume să-şi încerce norocul. Părinţii îi spuseră că acasă erau toate bune şi frumoase şi că el ar putea foarte bine să rămână cu ei. Băiatul, însă, nu mai avea astâmpăr. Ţinea cu tot dinadinsul să plece la drum, aşa că în cele din urmă trebuiră să se învoiască.

După ce merse o bucată de drum, ajunse la curtea unui rege. Băiatul ceru de lucru şi fu primit ca slugă.

Fiica regelui din acea ţară fusese răpită şi dusă în munţi de un troll[1]. Cum regele nu mai avea

[1] Troll – fiinţă supranaturală, cu diferite întrupări, înfăţişată adesea ca având mai multe capete şi sălăşluind în adâncul munţilor, sub ape sau în păduri. Apare în multe din poveştile populare norvegiene.

alţi copii, atât el cât şi ţara întreagă erau tare îngrijoraţi de soarta fetei. Regele făgăduise că va da jumătate de regat şi pe fiica sa acelui care o va elibera. Nimeni, însă, nu reuşise, deşi fuseseră destui care încercaseră.

Trecuse un an de când băiatul slujea la curtea regelui, când voi să se întoarcă la părinţi. Cum ajunse acasă, află că părinţii-i muriseră, iar fraţii săi împărţiseră toată averea între ei, aşa încât lui nu-i mai rămăsese nimic.

– Îmi daţi şi mie ceva din cele lăsate de mama şi de tata? Da sau nu? întrebă băiatul.

– Cine putea să ştie că mai eşti pe lume şi tu, care ai tot umblat haihui, încoace şi-ncolo? răspunseră fraţii. Dar nu-i nimic: sus, la păşune, sunt douăsprezece iepe, pe care încă nu le-am împărţit. Dacă vrei să le ai tu drept partea ta de moştenire, n-ai decât să le iei.

Băiatul se bucură, le mulţumi şi o luă din loc, plecând la munte unde păşteau cele douăsprezece iepe.

Odată ajuns sus, la munte, găsi iepele. Fiecare avea câte un mânz. Dar una dintre ele avea un mânz mare şi murg, atât de arătos, că strălucea în lumina soarelui.

- Frumos mai eşti, mânzule! spuse băiatul când îl văzu.

– Da, şi dacă o să-i omori pe ceilalţi mânji, ca să pot suge de la toate iepele vreme de un an, atunci să te ţii ce mare şi frumos m-oi face! îi răspunse mânzul.

Zis şi făcut: băiatul îi omorî pe ceilalţi unsprezece mânji şi se duse acasă.

Când se întoarse în anul următor să vadă mânzul , acesta era aşa de gras, că îi luceau până şi firele de păr, şi atât de mare, încât numai cu greu putu băiatul să-l încalece. Între timp, toate iepele aveau, din nou, fiecare câte un mânz.

– Ei, da, chiar că-mi pare bine că te-am lăsat să sugi de la toate iepele mele; acum, că eşti destul de mare, poţi veni cu mine, spuse băiatul către mânzul ce avea un an.

– Nu, eu trebuie să mai stau aici un an; omoară-i pe toţi ceilalţi doisprezece, ca să pot suge şi anul acesta de la toate iepele şi ai să vezi ce mare şi frumos m-oi face până la vară! răspunse mânzul.

Băiatul făcu din nou ce îi ceruse mânzul cel murg. Când se întoarse în munţi, peste încă un an, să-şi vadă mânzul şi iepele, acestea aveau, iarăşi, fiecare câte un mânz. Mânzul cel murg era

atât de mare, încât băiatul nu-l mai putea încăleca defel, deşi ar fi vrut să-i cuprindă grumazul, ca să poată vedea cât de gras este. Mai mult decât atât, mânzul lucea de îţi lua ochii.

– Măi, măi, mânzule, frumos şi mare erai şi înainte, dar anul acesta eşti şi mai arătos; aşa cal nu se găseşte nici la curtea regelui. Acum, însă, chiar că poţi veni cu mine! zise băiatul.

– Nu încă, mai trebuie să stau un an. Atâta doar că trebuie să-i omori, din nou, pe ceilalţi doisprezece mânji, ca să pot suge de la toate iepele şi anul acesta şi o să ai ce vedea la vară! spuse murgul.

Băiatul făcu şi de data aceasta întocmai cum îi spusese căluţul cel murg: îi omorî pe toţi ceilalţi mânji şi se duse acasă. Când se întoarse însă în anul următor să-şi vadă mânzul şi iepele, el fu de-a dreptul înspăimântat. Nu şi-ar fi închipuit vreodată că un cal poate fi atât de mare. Murgul trebui să îngenuncheze pentru ca băiatul să se poată urca pe el. Chiar şi aşa, ar mai fi avut încă până să ajungă sus, dacă murgul nu s-ar fi culcat. Murgul era atât de gras, încât lucea şi strălucea precum o oglindă.

De data aceasta, murgul se învoi bucuros să-l urmeze pe băiat. Acesta se sui imediat pe el,

iar când ajunseră acasă, la fraţii săi, aceştia se luară cu mâinile de cap şi se tot minunară, întrucât un asemenea cal nu mai văzuseră şi nici nu mai auziseră să se afle.

– Cel ce-mi va face rost de potcoave pentru cal precum şi de o şa şi frâiele cele mai arătoase cu putinţă, acela o să primească toate cele douăsprezece iepe ale mele, care sunt la munte, precum şi cei doisprezece mânji ai lor, spuse băiatul.

Căci în anul acela iar fătaseră iepele câte un mânz.

Fraţii se învoiră şi îi dădură băiatului nişte potcoave de săreau şi zburau aşchii din pietre, când călărea prin munţi. Primi şi o şa de aur şi frâie ce luceau şi străluceau de la mare depărtare.

– Ei, şi acum să mergem la curtea regelui! spuse murgul năzdrăvan. Ţine însă bine minte să-l rogi pe rege să-mi dea un loc bun în grajd şi fân bun.

Băiatul făgădui că aşa va face.

Porni la drum şi, cu calul pe care îl avea, nu trecu mult până ce ajunse la curtea regelui.

Când ajunse acolo, regele stătea afară pe scări şi se tot uita să vadă cine venea călare.

– Oho-ho, de când mă ştiu n-am văzut nişi cal şi aşa călăreţ!

Când băiatul întrebă dacă putea fi primit slugă la curte, regele se bucură atât de tare, încât mai că îi veni să ţopăie, chiar acolo pe scări. Pentru *el* se găsea acum, desigur, de lucru.

– Da, dar mai vreau şi un loc bun în grajd şi fân bun pentru calul meu, mai zise băiatul.

Regele îi făgădui fân din cel mai bun şi ovăz cât de mult voia să mănânce murgul. Toţi ceilalţi călăreţi urmau să-şi scoată caii din grajd, astfel încât murgul cel năzdrăvan să fie singur şi să aibă destul loc.

Nu trecu mult până când ceilalţi de la curte începură să-l pizmuiască pe băiat şi mult rău ar fi vrut să-i facă, numai că nu îndrăzneau. În cele din urmă, se gândiră să-i spună regelui că băiatul s-ar fi lăudat că, dacă ar vrea, ar putea să o elibereze pe prinţesa pe care o răpise troll-ul, ducând-o în munţi, cu mult timp în urmă. Regele îl chemă pe dată şi îi spuse că ştie cu ce se lăudase şi că acum nu mai rămânea decât să o şi facă. De se va dovedi în stare, avea într-adevăr să primească – după cum făgăduise regele – jumătate de regat şi pe prinţesă de nevastă. De

nu, unde îi stăteau picioarele, acolo avea să-i stea şi capul. Degeaba îi spuse băiatul că nicicând nu se lăudase cu una ca aceasta, că regele nu avea urechi să audă. Neavând încotro, băiatul zise că va încerca.

Întristat şi amărât peste măsură, se duse în grajd. Când îl văzu, murgul cel năzdrăvan îl întrebă de ce era aşa de supărat. Băiatul îi povesti cele întâmplate, plângându-se că nu ştia ce şi cum să facă.

– Este de-a dreptul cu neputinţă să o eliberez pe fiica regelui, mai spuse el.

– Las' pe mine, te ajut eu, îl linişti murgul cel năzdrăvan. Dar mai întâi trebuie să mă potcoveşti cum se cuvine. Cere douăzeci de ocale de fier şi douăsprezece ocale de oţel pentru potcoave, un fierar care să le facă şi un altul care să mi le pună.

Băiatul făcu întocmai. Căpătă tot ce ceru: şi fier, şi oţel, şi doi fierari. Iar murgul cel năzdrăvan fu potcovit cum se cuvine, aşa încât, atunci când băiatul plecă de la curtea regelui, se ridică un nor de praf în urma lui.

Când ajunseră la muntele în care era ţinută închisă fiica regelui, trebuiră să urce o stâncă dreaptă ca un perete şi netedă ca sticla.

Prima dată, nu reuşiră să urce decât o bucată de drum, că murgului începură să i alunece picioarele din faţă şi căzură de se zgudui muntele. A doua oară reuşiră să urce ceva mai sus, dar, de această dată, murgului îi alunecă unul din picioarele din faţă şi căzură iar, rostogolindu-se cu zgomot la vale. A treia oară însă murgul zise:

– Ei, acu-i acu'!

Se avântă spre stâncă de săriră pietrele până la cer şi reuşiră să ajungă în vârful muntelui. Băiatul se repezi înăuntru, o înşfăcă pe fată, o puse în şa şi ieşiră înainte ca troll-ul să apuce să facă vreo mişcare, eliberând-o astfel pe prinţesă.

Când băiatul se întoarse la curte, tare se mai bucură regele, care era mulţumit să-şi recapete fata. Dar, cu toate acestea, tot nemulţumit era de băiat, aţâţat fiind de ceilalţi curteni.

– Mulţumesc că mi-ai eliberat fiica, îi zise el băiatului, când acesta intră în palat cu prinţesa, prefăcându-se a-şi uita făgăduiala.

– Acum este şi a mea pe cât este şi a ta, doar eşti om de cuvânt, zise băiatul.

– Mda, făcu regele, de avut o s-o ai, de vreme ce ţi-am făgăduit, dar, mai întâi, trebuie să aduci şi lumina soarelui în palat.

Chiar în faţa ferestrelor era un munte mare şi înalt, care nu lăsa lumina soarelui să pătrundă în încăperile palatului.

– Nu aşa ne-a fost vorba, spuse băiatul, dar cum nici o rugăminte nu pare să nu fie de folos, voi face tot ce-mi stă-n putinţă, căci o vreau pe fata ta de soţie.

Se duse iar la murg şi-i povesti ce îi ceruse regele. Murgul cel năzdrăvan fu de părere că nu era cu neputinţă. Dacă îi făcea rost de potcoave noi din douăzeci de ocale de fier şi douăsprezece ocale de oţel şi de doi fierari, unul care să le facă şi unul care să i le pună, aveau să aducă ei, cumva, lumina soarelui în palat.

Băiatul ceru toate acestea şi le primi pe dată. De ruşine, regele nici nu s-ar fi gândit să nu i le dea. Aşa căpătă murgul cel năzdrăvan potcoavele cuvenite. Băiatul îl încălecă şi o porniră iarăşi la drum şi, de fiecare dată când sărea murgul cel năzdrăvan, se afunda şi muntele cu mai mult de jumătate de metru în pământ şi o ţinură aşa până ce regele nu mai văzu nici urmă de munte.

Când băiatul se întoarse din nou la curte, îl întrebă pe rege dacă nici măcar acum, când soarele strălucea în palat, nu îi dădea fata. Dar

cum, între timp, ceilalţi îl aţâţaseră iarăşi împotriva băiatului, regele îi răspunse că nici prin cap nu-i trece să nu-i dea fata, doar că, mai întâi, trebuie să-i aducă o iapă pe măsura murgului năzdrăvan. Băiatul spuse că nici nu fusese vorba de aşa ceva şi că acum o merita cu adevărat pe prinţesă. Regele însă o ţinea una şi bună cum că, de nu îi aduce iapa, îşi va pierde viaţa.

Băiatul se duse iar în grajd, amărât şi supărat, după cum vă puteţi uşor închipui. Îi povesti murgului că, de data aceasta, regele îi poruncise să-i aducă o iapă năzdrăvană, că, de nu, îşi va pierde viaţa.

– O să fie peste poate, mai zise el, cal ca tine nu se găseşte în lumea întreagă.

– Ba da, mai găseşti ca mine, spuse murgul cel năzdrăvan. Dar n-o să fie uşor să-l luăm. Putem totuşi să-ncercăm. De data asta, trebuie să te duci la rege şi să-i ceri potcoave noi pentru mine. Pentru asta e nevoie de douăzeci de ocale de fier şi de douăsprezece ocale de oţel şi de doi fierari, unul care să le facă, iar altul care să mi le pună. Ai însă grijă ca potcoavele să aibă zimţii bine ascuţiţi. O să avem nevoie la drum şi de doisprezece saci de secară şi de doisprezece saci

de orz, de oasele de la doisprezece boi, de douăsprezece capete de bou, fiecare cu câte o mie două sute de ţepuşe şi de douăsprezece butoaie cu catran.

Băiatul se duse la rege şi îi ceru tot ceea ce spusese murgul cel năzdrăvan şi le şi căpătă pe dată pe toate, căci regelui i-ar fi fost ruşine să nu i le dea. Băiatul şi murgul năzdrăvan porniră apoi la drum.

– Nu auzi nimic? zise calul după o vreme, ciulind urechile.

– Ba da, aud un vâjâit înfricoşător, undeva sus pe cer; cred că începe să mi se facă frică, răspunse băiatul.

– Sunt păsările sălbatice din pădure care se apropie în zbor; au fost trimise cu toatele să ne oprească. Dar fă nişte găuri în sacii cu grăunţe şi atunci au să se rotească toate în jurul lor de au să uite de noi, spuse murgul cel năzdrăvan.

Aşa şi făcu băiatul: găuri sacii cu grăunţe astfel încât orzul şi secara se împrăştiară în toate părţile. Păsările sălbatice din pădure dădură năvală care mai de care. Erau atât de multe, că se înnegrise cerul. Când văzură însă grăunţele, nu se putură stăpâni, se lăsară în jos şi începură

să ciugulească orzul şi secara. În cele din urmă, nu se mai văzu decât un nor de păsări de tot felul bătându-se între ele. Băiatului şi murgului cel năzdrăvan nu le făcură nimic, că, ocupate să mănânce grăunţele, îi dăduseră pe amândoi uitării cu totul. După ce mai merseră mult şi bine peste munţi şi văi, peste dealuri şi prin mlaştini, murgul cel năzdrăvan îşi ciuli iar urechile şi apoi îl întrebă pe băiat dacă auzea şi el ceva.

– Da, acum aud un vuiet groaznic dinspre pădure, din toate părţile. Acum chiar că mi-e frică! spuse băiatul.

– De data asta, sunt animalele sălbatice din pădure; au fost trimise cu toatele să ne oprească. Aruncă însă oasele celor doisprezece boi, ca să aibă altceva de făcut şi să uite de noi.

Băiatul aruncă oasele şi atunci veniră toate animalele sălbatice din pădure, urşi, lei, lupi şi tot felul de lighioane. Când văzură oasele, alergară cu toatele şi se bătură între ele de curgea şiroaie sângele. Pe băiat şi pe murgul cel năzdrăvan îi dădură cu totul uitării.

Mai merseră ei ce mai merseră, străbătând cale lungă să le-ajungă, căci murgul cel năzdrăvan gonea repede, nu glumă, după cum vă puteţi lesne închipui. Deodată murgul necheză.

– Auzi ceva? întrebă el.

– Da, aud parcă un mânz nechezând tare, dar undeva departe, departe, răspunse băiatul.

– Trebuie să fie de acum un mânz măricel, de aceea se aude aşa tare, deşi e atât de departe de noi, zise murgul cel năzdrăvan.

Mai călătoriră o bună bucată de drum, când, deodată, murgul cel năzdrăvan scoase din nou un nechezat.

– Acum, auzi ceva? întrebă el.

– Da, acum aud destul de limpede cum nechează ca un cal în toată legea, răspunse băiatul.

– Da' şi dacă o să-l mai auzi o dată, ai să vezi atunci ce fel de cal e!

Mai merseră ei ce mai merseră, când iar nechează murgul cel năzdrăvan. Nu mai apucă să-l întrebe pe băiat dacă a auzit şi el ceva, căci în depărtare se auzi aşa un nechezat, că băiatul crezu că munţii stau să se prăvălească.

– Acum a venit; grăbeşte-te şi aruncă peste mine capetele de bou cu ţepuşele şi catranul acolo în spate, iar tu caţără-te în molidul de colo. Când o să vină, o să împroaşte cu flăcări din amândouă nările şi o să se aprindă catranul. Fii cu mare

băgare de seamă. Dacă flacăra se ridică, eu sunt câştigătorul, dacă flacăra coboară şi se stinge treptat, asta înseamnă că am pierdut. De vezi însă că eu sunt cel care câştigă, pune-i frâiele – pe care trebuie să le iei de la mine – şi din clipa aia o să fie blând.

De-abia ce aruncă băiatul pe murgul cel năzdrăvan capetele de bou, ţepuşele şi catranul şi se caţără sus în molid, că se şi ivi un cal ce împrăştia flăcări. Săriră câteva scântei şi pe catran. Calul începu să se bată cu murgul cel năzdrăvan, atât de năprasnic, de săreau pietrele în sus, până la cer. Se muşcau şi se loveau atât cu picioarele din faţă, cât şi cu cele din spate, în vreme ce băiatul privea când la ei, când la catran. În cele din urmă, izbucni o flacără.

Cum văzu flacăra ridicându-se, băiatul se şi dădu jos din molid şi puse frâiele pe cal, cum îl învăţase murgul său. De acum, era atât de blând, încât l-ar fi putut mâna şi cu un fir de tors. Calul acesta era tot murg şi îi semăna atât de mult murgului cel năzdrăvan, că nimeni nu i-ar fi putut deosebi pe unul de celălalt.

Băiatul se sui pe calul pe care îl prinsese şi se întoarse la palatul regelui, cu murgul cel

năzdrăvan galopând în urma lui. Când ajunseră, regele îi aştepta în curte.

– Poţi să-mi spui care este calul pe care l-am prins acum şi care este cel pe care-l aveam înainte? întrebă băiatul. Dacă nu poţi, atunci fata este a mea, mai adăugă el.

Regele se uită cu mare băgare de seamă la amândoi caii, de sus în jos, în lung şi-n lat, dar nu fu chip să-i deosebească.

– Nu, nu-ţi pot spune aşa ceva. Acum că mi-ai adus o iapă atât de arătoasă pentru fiica mea, o să o capeţi pe fată de nevastă. Mai întâi, însă, trebuie să vedem dacă aşa este cu adevărat sortit să fie. Întâi se va ascunde ea de două ori şi apoi te vei ascunde şi tu de două ori. Dacă vei putea să o găseşti când se va ascunde, iar ea, în schimb, nu te va găsi în ascunzătoarea ta, atunci înseamnă că aşa este sortit să fie, iar tu o vei căpăta pe fiica mea, spuse regele.

– Nici de asta n-a fost vreodată vorba, dar hai să încercăm, dacă aşa vrei! răspunse băiatul.

Fiica regelui urma să se ascundă ea prima. Se prefăcu într-o raţă şi înota în heleşteul ce se afla chiar în faţa palatului. Băiatul nu făcu altceva decât să se ducă în grajd şi să-l întrebe pe murgul cel năzdrăvan unde s-a ascuns fata.

– A, păi ai nevoie doar de puşca de vânătoare; ia-o şi du-te la heleşteu şi ţinteşte raţa care înoată acolo. Atunci o să iasă şi fata la iveală! îi spuse murgul cel năzdrăvan.

Băiatul înşfăcă puşca şi se duse la heleşteu.

– Nu vreau decât să împuşc raţa asta, spuse el îndreptându-şi puşca spre ea.

– Nu, nu, dragă prietene, nu trage, sunt eu! spuse fiica regelui.

Astfel o găsi prima dată.

A doua oară fata se prefăcu într-o pâine şi se aşeză pe masă, între alte patru pâini. Atât de mult semănau, încât nimeni n-ar fi putut s-o deosebească de celelalte. Băiatul se duse iarăşi în grajd, la murgul cel năzdrăvan, căruia îi spuse că fiica regelui s-a ascuns din nou şi că el unul habar nu avea pe unde ar putea fi.

– N-ai decât să iei un cuţit bun, să-l ascuţi şi să te prefaci că vrei să tai a treia pâine, de la stânga la dreapta, dintre cele cinci pâini de pe masa din bucătăria palatului. Şi atunci o să iasă ea numaidecât la iveală, spuse murgul cel năzdrăvan.

Băiatul se duse la bucătărie şi începu să ascută cel mai mare cuţit pe care îl găsi, luă cea

de a treia pâine, de la stânga la dreapta, şi puse cuţitul pe ea, ca şi cum ar fi vrut s-o taie.

– Vreau să-mi tai o bucată din pâinea aceasta! spuse băiatul.

– Nu, nu, dragă prietene, nu tăia, sunt eu! spuse din nou fiica regelui.

Astfel o găsi şi a doua oară.

Acum îi venise lui rândul să se ascundă. Murgul cel năzdrăvan îi arătă ce şi cum să facă să fie de negăsit. Mai întâi, se prefăcu într-o muscă şi se ascunse în nara stângă a murgului cel năzdrăvan. Fiica regelui începu să-l caute şi să-şi bage nasul peste tot, şi pe sus şi pe jos. Dădu chiar să se suie, pe frâie în sus, pe murgul cel năzdrăvan, dar acesta începu să muşte şi să împartă lovituri încoace şi încolo, aşa că nu mai îndrăzni să se urce. Astfel, fata nu fu în stare să-i dea de urmă băiatului.

– Ei, acum că nu am putut să te găsesc, ieşi tu singur la iveală, spuse fata.

Pe dată, băiatul se şi ivi undeva, pe podeaua grajdului.

A doua oară, tot murgul cel năzdrăvan a fost acela care i-a spus băiatului în ce anume să se prefacă. De data aceasta se prefăcu într-un bulgăr

de pământ şi se piti între copită şi potcoava de la piciorul stâng din faţă al murgului. Fiica regelui îl căută ce îl căută peste tot şi, în cele din urmă, ajunse din nou în grajd unde vru să se urce pe murgul cel năzdrăvan. De data aceasta, murgul îi făcu pe plac şi o lăsă să se suie pe el. Fata îl căută temeinic, peste tot. Numai sub copite nu, căci murgul nu se clintea din loc, aşa că fata iar nu fu în stare să-l găsească pe băiat.

– Ei, da, acum, că iar nu te-am putut găsi, ieşi tu singur la iveală, zise fiica regelui.

Cât ai zice peşte, băiatul fu alături de ea.

– Acum chiar că eşti a mea, îi spuse el prinţesei. Vezi bine că aşa ne-a fost dat să fie! mai spuse băiatul, adresându-se regelui care venise şi el acolo..

– Dacă aşa a fost să fie, apoi aşa să fie! răspunse regele.

Acestea fiind zise, pregătirile de nuntă se făcură cu repeziciune. Nu dură multă vreme până ce se porni alaiul de nuntaşi în frunte cu băiatul, pe murgul său cel năzdrăvan şi cu fiica regelui, călare pe celălalt murg, cu nimic mai prejos.

Şi au trăit fericiţi, până la adânci bătrâneţi.

Găina fuge în munţi!

A FOST ODATĂ o văduvă bătrână care trăia cu cele trei fete ale sale la marginea unui sat, pe un deal. Era atât de săracă bătrâna aceasta, încât nu avea decât o găină, care îi era dragă ca lumina ochilor şi pe care o îngrijea din zori şi până-n seară.

Într-o bună zi, găina dispăru. O căută şi o strigă bătrâna în jurul colibei, dar găina era de negăsit.

– Du-te şi caută găina! o îndemnă ea pe fata cea mare. Trebuie neapărat să o aducem înapoi din munţi.

Şi cea mai mare dintre fete plecă să o caute. O căută şi o strigă în toate părţile, dar nici urmă de găină. Pe când o căuta ea aşa, auzi deodată dinspre munte:

– Găina fuge în munţi! Găina fuge în munţi!

Se duse să vadă ce era acolo, dar, în dreptul muntelui, căzu printr-o trapă, jos, tot mai jos, şi ajunse într-o grotă din adâncurile pământului. Erau aici nişte încăperi, una mai frumoasă decât cealaltă. Când ajunse în cea din mijloc, îi ieşi în faţă un troll mare şi urât.

– Vrei să fii prietena mea? o întrebă el.

– Nu, nici vorbă! răspunse fata, că voia să se întoarcă şi să-şi caute găina care dispăruse.

Troll-ul se mânie atât de tare, încât îi tăie capul şi o aruncă în beci.

Maică-sa aşteptă ce aşteptă, dar fata nu se mai întorcea. Mai aşteptă o vreme şi, cum fata cea mare nu dădea nici un semn de viaţă, îi spuse celei mijlocii să meargă să-şi caute sora.

– Şi strigă şi găina! îi mai zise ea.

Plecă şi cealaltă fată şi păţi şi ea la fel. În timp ce striga şi căuta, auzi şi ea dinspre munte:

– Găina fuge în munţi! Găina fuge în munţi!

Aceasta i se păru ciudat fetei, drept care se duse să vadă ce era acolo. Dar căzu şi ea prin trapă, jos, tot mai jos, în adâncurile pământului. Merse şi ea prin toate încăperile şi, în cea din mijloc, îi ieşi în faţă troll-ul, care o întrebă şi pe ea dacă vrea să fie prietena lui. Dar fata nu voia defel; ea dorea să se întoarcă, să caute găina care dispăruse. Troll-ul se mânie, îi tăie capul şi o aruncă şi pe ea în beci.

Bătrâna aşteptă mult şi bine să se întoarcă şi fata cea mijlocie. Cum nici aceasta nu mai dădea vreun semn de viaţă, îi spuse mezinei:

– Porneşte degrabă la drum şi caută-ţi surorile! E şi aşa rău că am rămas fără găină, dar o să fie şi mai rău dacă nu le găsim nici pe surorile tale. Oricum, tu strigă şi găina.

Şi mezina plecă. Merse prin tot locul, strigă şi căută, dar nu dădu nici de găină, nici de surori. În cele din urmă, ajunse şi ea la munte şi auzi:

– Găina fuge în munţi! Găina fuge în munţi!

I se păru ciudat şi se apropie să vadă ce era. Dar căzu şi ea prin trapă, jos, tot mai jos, până în grotă. Merse ea prin încăperile care de care mai frumoase, fără să-i fie prea frică. Se uită pe îndelete şi la una, şi la alta, aşa că zări şi trapa beciului. Privi în jos şi îşi recunoscu pe dată surorile care zăceau acolo.

De-abia închise ea trapa la loc, că se ivi şi troll-ul.

– Vrei să fii prietena mea? o întrebă el.

– Da, cu plăcere, răspunse fata, fiindcă-şi dăduse seama ce li se întâmplase surorilor ei.

Când auzi troll-ul una ca aceasta, fu atât de fericit, încât îi dărui haine frumoase, cele mai frumoase pe care şi le-ar fi putut dori, precum şi o mulţime de alte lucruri.

Trecu un timp. Într-o bună zi, fata deveni mai tristă şi mai tăcută decât de obicei.

– De ce eşti amărâtă? o întrebă troll-ul.

– Oh, fiindcă nu pot merge acasă la mamal răspunse fata. I s-o fi făcut foame şi sete şi n-are pe nimeni lângă ea.

– Dar ştii că nu ai voie să mergi la ea, spuse troll-ul. Pune-i însă nişte merinde într-un sac şi i-l duc eu.

Fata îi mulţumi şi îi spuse că aşa va face. Dar, pe fundul sacului, puse o mulţime de galbeni şi de arginţi şi peste ei merindele. Apoi îi spuse troll-ului că sacul era gata; dar să nu care cumva să se uite înăuntru. Şi troll-ul îi făgădui că nu se va uita.

După ce plecă troll-ul, fata îl urmări cu privirea printr-o gaură din trapă. Merse el ce merse, după care îşi zise:

– Da' tare greu mai e şi sacul ăsta! Ia să văd, totuşi, ce-i înăuntru.

Şi dădu să desfacă sfoara de la gura sacului. Fata, însă, strigă:

– Te văd! Te văd!

– Măi, da' afurisiţi ochi mai ai! spuse troll-ul şi nu mai îndrăzni să se uite în sac.

Când ajunse la coliba văduvei, aruncă sacul pe uşă şi zise:

– Uite nişte merinde de la fata ta. Să nu-ţi faci griji pentru ea şi n-o mai căuta!

Mai trecu o bună bucată de vreme. Într-o zi, prin trapă, căzu un ţap.

– Cine ţi-a trimis ca sol animalul ăsta lăţos? o întrebă pe fată troll-ul.

Era aşa de furios, că îndată înşfăcă ţapul, îi tăie capul şi îl aruncă în beci.

– Vai, de ce ai făcut una ca asta? îl întrebă fata. Ar fi putut fi al meu, să mă joc cu el, aici, sub pământ.

– Da' ştiu că te superi uşor! spuse troll-ul. Las' c-o să-i dau din nou viaţă.

Spunând acestea, luă un ulcior care atârna pe perete, puse capul ţapului la loc, îl unse cu alifie din ulcior şi ţapul căpătă iar viaţă.

„Aha! îşi zise fata, care văzuse totul. E preţios, deci, ulciorul ăla."

Şi mai trecu o vreme. Fata aşteptă să vină o zi când troll-ul era plecat de acasă. O luă pe sora cea mare, îi puse capul la loc şi o unse cu alifie din ulcior, aşa cum îl văzuse pe troll făcând cu ţapul şi, deodată, sora ei căpătă iar viaţă. Fata o puse într-un sac, o acoperi cu merinde şi, cum se întoarse troll-ul, îi spuse:

– Dragă prietene, du-te până la mama şi mai du-i câte ceva de-ale gurii. I-o fi foame şi sete, biata de ea, şi e şi singură. Dar nu care cumva să te uiţi în sac!

Şi troll-ul se învoi să facă întocmai. Dar, după ce merse o bucată de drum, i se păru că sacul este din cale-afară de greu. Mai merse el ce mai merse, după care îşi spuse că ar vrea, totuşi, să vadă ce este înăuntru.

„Oricât de buni ochi ar avea, acum n-are cum să mă vadă", îşi spuse el în sinea lui.

Dar, când dădu să desfacă sacul, fata care era înăuntru strigă:

– Te văd! Te văd!

– Măi, da' afurisiţi ochi mai ai! spuse troll-ul, care credea că este vocea fetei din munte.

Nu mai îndrăzni să se uite şi duse sacul cât putu de repede la mama fetei. Când ajunse la uşă, îl aruncă înăuntru:

– Uite nişte merinde de la fata ta. Să nu-ţi faci griji pentru ea şi n-o mai căuta!

După încă o vreme, fata făcu la fel şi cu cealaltă soră; îi puse capul la loc, o unse cu alifie din ulcior şi sora ei mijlocie reveni la viaţă. O puse apoi în sac. Dar, de data aceasta, puse şi câţi

galbeni şi arginţi încăpură şi, pe deasupra, şi ceva merinde.

– Dragă prietene, îi spuse ea troll-ului, mai du-te până la mama cu demâncare. Dar nu care cumva să te uiţi în sac!

Troll-ul se învoi să-i facă pe plac fetei şi făgădui că nu o să se uite. După ce merse însă o bucată de drum, sacul i se păru cum nu se poate mai greu. Mai merse el ce mai merse, până ce se simţi sleit de puteri. Puse sacul jos să-şi tragă puţin sufletul şi dădu să-l desfacă, să se uite înăuntru. Dar fata din sac strigă:

– Te văd! Te văd!

– Măi, da' afurisiţi ochi mai ai! spuse troll-ul şi nu mai avu curajul să se uite.

Duse aşadar sacul la mama fetei cât de repede putu şi, când ajunse la uşă, îl aruncă înăuntru:

– Uite nişte merinde de la fata ta. Să nu-ţi faci griji pentru ea şi n-o mai căuta!

Odată, troll-ul trebuia să plece de acasă. Fata se făcu pe loc că este bolnavă şi tristă; plângea şi se văita.

– Să nu cumva să vii acasă înainte de amiază, îl rugă ea plângând, căci nu pot pregăti

mâncarea mai repede. Sunt tare amărâtă şi slăbită.

După ce plecă troll-ul, îşi umplu hainele cu paie, ca să pară a fi o fată, apoi le agăţă într-un cui, lângă sobă, cu un făcăleţ în mână, astfel încât să pară că era ea însăşi acolo. Fugi apoi repede acasă, luând cu ea o puşcă.

Era trecut de amiază când se întoarse troll-ul.

– Dă-mi să mănânc! îi spuse el fetei de paie.

Dar aceasta nu-i răspunse.

– Dă-mi să mănânc, îţi zic! spuse din nou troll-ul. Sunt flămând!

Dar ea tot nu-i răspunse.

– Dă-mi să mănânc! strigă troll-ul pentru a treia oară. Auzi ce-ţi spun sau vrei să te trezesc?

Dar fata rămânea nemişcată.

Troll-ul se mânie atât de tare, încât o izbi de se împrăştiară paiele în toate părţile. Când văzu aceasta, troll-ul îşi ieşi din minţi. Începu să caute şi pe sus şi pe jos, până ce, în cele din urmă, ajunse şi în beci, unde văzu că amândouă surorile dispăruseră; îşi dădu pe dată seama ce se întâmplase.

– Va plăti pentru asta! spuse el şi porni spre coliba acestora.

Când ajunse, din casă se trase cu puşca, aşa că troll-ul nu îndrăzni să intre, crezând că fulgera. Se întoarse acasă cât putu de repede, dar când ajunse în dreptul trapei, tocmai răsărea soarele şi troll-ul muri pe loc.

Galbeni şi arginţi mai sunt destui acolo. Dar cine ştie unde o fi trapa?

Povestea unui om deştept şi a unui om prost

(după Rabi Nahman Brasslaver)

TRĂIAU ODATĂ într-un oraş, dintr-o ţară oarecare, doi prieteni. Erau amândoi căsătoriţi, aveau neveste şi fiecare avea câte un fecior. Oamenii aveau averi, o duceau bine şi copiii creşteau laolaltă, buni prieteni ca şi părinţii lor.

Unul dintre băieţi era foarte deştept, iar celălalt era prost. Se iubeau totuşi ca fraţii, deoarece trăiseră împreună atâţia ani. Părinţii au pierdut însă averile lor şi au rămas doar cu câte o căsuţă care abia îi adăpostea. Băieţii au crescut între timp şi, după câţiva ani de învăţătură, s-au gândit că ar fi vremea să-şi caute câte o meserie.

Cel deştept voi să vadă lumea, să adune învăţătură şi câştig; şi porni de acasă. Cel prost, mai temător, rămase lângă ai săi şi începu să

învețe cizmăria, pe care nu reuşi s-o înveţe cum trebuie. Încălţămintea pe care o lucra ieşea ciudat de colţuroasă, sau ciudat de pătrată. La oamenii sărmani însă avea căutare, deoarece lucra pe mai puţin decât s-ar fi gândit ei vreodată. Era vesel mereu cizmăraşul nostru. Lucra şi cânta, lucra şi lăuda pe Domnul.

Trecură anii. Părinţii muriseră şi ai săi, şi ai prietenului deştept plecat în depărtări. Băiatul prost, rămas singur în căsuţa părintească, îşi luă femeie cu cununie şi tare era fericit! De venea ora mesei, el cerea supă. Femeia îi dădea o bucată de pâine, el o mânca şi spunea: „Ce bună supă!"; după aceea cerea carne. Femeia îi mai dădea o bucată de pâine şi el spunea: „Ce bună carne!". I se făcea sete şi cerea bere. Femeia îi dădea apă, el o bea şi spunea: „Ce bună bere!". Altă dată cerea vin. Femeia îi dădea apă şi el spunea: „Ce bun vin!". Şi ce era mai ciudat în toate acestea este că el reuşea, într-adevăr, să simtă gusturile pe care le alegea şi de care avea nevoie.

Pentru frigul iernii avea un singur cojoc, pentru el şi nevastă. Când îl punea unul, celălalt stătea acasă. Dar şi cu cojocul era o poveste minunată.

La templu, nu te poţi duce de sărbătoare cu un cojoc. El spunea nevestei: „Nevastă, dă-mi caftanul"! Nevasta îi dădea cojocul, el îl punea şi avea credinţa că şi-a pus un caftan. La o cumetrie, îi dădea cojocul şi el pleca încredinţat că poartă cel mai bun palton! Şi astfel viaţa lui se scurgea în mulţumire şi fericire.

Acum să vedem ce s-a întâmplat cu prietenul cel deştept.

S-a oprit într-un oraş şi s-a băgat slujitor la nişte negustori. A lucrat cu sârg, ca un băiat deştept ce era, dar a înţeles că nu era acolo rostul său: nu era mulţumit. A plecat mai departe şi s-a băgat ucenic la un ceasornicar, gândindu-se că este o meserie curată. A învăţat repede meseria, dar, tot nemulţumit, a plecat în altă ţară, unde în scurtă vreme a devenit şlefuitor de pietre scumpe. Nu a rămas nici acolo şi, gândindu-se că nu i-ar strica o a treia meserie, o învăţă pe aceea de doctor. Învăţă bineînţeles limba latină, pe lângă celelalte limbi pe care le cunoştea, şi deveni, deştept fiind, un medic vestit.

La o vreme simţi dorul de acasă şi, cum se gândi că nu ar fi rău să se căsătorească, se întoarse în oraşul unde s-a născut şi unde trăia prietenul cel prost. Cu mare bucurie s-au revăzut

cei doi prieteni şi medicul, nemaigăsind casa părinţilor săi, care neîngrijită şi nelocuită căzuse în ruină, fu rugat să stea în modesta căsuţă a cizmarului. Bineînţeles că deşteptul fu tare nemulţumit că nu găsise nici o casă după gustul său şi nici o nevastă să-i placă. Cizmarul – om prost şi sărac, dar fericit – îl întrebă într-o zi:

– Bine, frate, dar la ce bun ai învăţat atâtea, dacă nimic nu te mulţumeşte?

Cel deştept zâmbi dispreţuitor şi îi răspunse:

– Numai un sărac cu duhul ca tine se poate mulţumi cu orice. Eu nu pot fi ca tine şi tu nu poţi deveni ca mine!

Cizmarul răspunse:

– La Dumnezeu nimic nu-i greu. S-ar putea să devin şi eu într-o zi ca tine!

Cât a mai râs deşteptul auzind asemenea cuvinte! Un prost, un neînvăţat să se măsoare cu dânsul!

Între timp, auzise regele ţării lor despre prietenia dintre învăţat şi cizmar, pe care îi cunoştea numai după poreclele lor, „omul deştept" şi „omul prost", şi voi să-i vadă de aproape.

Pe cine să trimită? La cel deştept, va trimite un deştept şi la cel prost, un prost. În jurul regelui erau şi oameni deştepţi, erau şi proşti.

Cine este numit vistiernic? Un om deştept? Aş! Da de unde! Un deştept îşi însuşeşte din averi, sau risipeşte tezaurul ţării. Un prost se ţine şi deci vistiernicul era un om prost. Îl chemă şi îl însărcină să-i aducă pe omul prost. Deşteptul, însărcinat cu găsirea prietenului deştept, însărcină pe un alt om învăţat s-o facă, deoarece el nu putea să plece de lângă rege.

Când sosi vistiernicul la cizmarul nostru şi îi spuse că este chemat la rege, el întrebă:

– Adevărat oare, sau îţi baţi joc? căci era obişnuit ca oamenii să-şi bată joc de el.

Văzând că este adevărat, cizmarul şi-a pus cojocul, şi-a luat rămas bun de la nevastă şi a ponit la drum.

Între timp fu prins un guvernator furând şi regele dădu ordin ca omul prost să fie numit guvernator înainte de a apărea la Curte.

Şi omul nostru, simplu cum era, judeca fără greş. Cine era vinovat era pedepsit, cine era păgubit era despăgubit. Banii erau întrebuinţaţi după cum sunau poruncile de sus şi tot norodul îşi iubea noul guvernator. El se puse pe învăţat carte, căci începu să priceapă unele lucruri pe care înainte nu le pricepuse.

Şi veni ziua în care se prezentă la Curte. Regele stătu cu el de vorbă şi văzu că era un înţelept şi nu un prost; şi îl făcu prim-ministru al ţării sale. El îşi aduse soţia la Curte, care, ruşinoasă la început, pricepu repede felul oamenilor şi urmară să fie fericiţi şi cinstiţi de către rege şi întregul popor.

Acum să ne întoarcem la învăţatul nostru, veşnic nemulţumit.

Când sosi la dânsul trimisul deşteptului de la Curte şi îi spuse că este chemat de rege, el îl întrebă dacă este sigur că ar exista vreun rege. Celălalt protestă, dovedind cu hrisoave, în care scria cu adevărat că regele îl chema la dânsul.

– L-ai văzut pe rege? întrebă deşteptul.

– Nu! Eu nu l-am văzut niciodată, dar prietenul meu îl vede zilnic.

– Da de unde! îl contrazise deşteptul. Vino cu mine şi îţi voi dovedi că regele nu există.

Ieşiră în stradă şi, nu după multă vreme, întâlniră un soldat.

– Pe cine slujeşti tu? îl întrebară.

– Pe rege! fu răspunsul.

– Ai văzut cândva pe rege?

– Niciodată!

– Vezi, spuse prietenul deştept, nici acesta nu l-a văzut pe rege, deci el nu există decât în gândurile oamenilor!

Au pornit la drum şi oricare om întrebat a răspuns că ştia că există un rege, dar nu l-a văzut nicicând.

Ajungând la un han, într-o zi, au auzit vorbindu-se de Baal-Şem, un făcător de minuni, pe care însă nimeni nu l-a văzut niciodată. S-au pus pe râs. Hangiul i-a luat la bătaie. Să-şi râdă de Baal-Şem, asta nu se poate! Ei s-au plâns la poliţie, dar când au auzit cei de la poliţie de ce au fost bătuţi, au început şi ei să-i bată. Atunci s-au plâns la judecătorie. Aci au fost puşi pe goană, că, deşi nimeni nu-l văzuse pe Baal-Şem, ştiau însă toţi că există şi că este un sfânt.

Au plecat cei doi deştepţi mai departe şi au ajuns în oraşul în care locuia regele ţării. La Curte locuia şi primul ministru, care era chiar prietenul prost, cizmarul de acasă.

Prietenul deştept s-a pus pe un râs în hohote, auzind că prostul a ajuns atât de sus. Însoţitorul său se cutremură şi el de râs şi, de atâta cutremurătură, au căzut într-o baltă adâncă, de unde nu au mai putut ieşi.

În ziua aceea plecară regele cu ministrul său într-o caleaşcă spre Templu şi trecură pe lângă mlaştina unde se zbăteau, neputincioşi, înţelepţii.

– Ajutor!... A-a-ju-u-toor! se auzeau glasuri stinse, disperate şi regele şi sfetnicul său coborâră şi ajutară nenorociţilor să iasă.

Când îşi văzu prietenul prost alături de rege, prietenul deştept se ruşină.

– Vezi tu, îi spuse prostul, ţi-am spus mai deunăzi că la Dumnezeu nu este nimic imposibil şi că eu mai pot ajunge ca tine... Haide, vino, prietene, şi învaţă acum de la mine ce înseamnă bucuria!

Povestea nu ne spune dacă prietenul deştept a renunţat la batjocuri şi îndoieli şi dacă a fost, într-adevăr, vreodată fericit.

Însărcinarea lui Nahum Gamzu

EVREII PALESTINIENI hotărâră într-o zi să trimită un dar preţios împăratului roman, sub stăpânirea căruia trăiau.

Îl însărcinase cu această deosebită misiune pe Nahum Gamzu, un sfânt, căruia Dumnezeu i-a trimis mai multe semne de iubire, ajutându-l să săvârşească multe minuni.

Darul, o preţioasă bijuterie, fu închis într-o minunată casetă. În timpul călătoriei sale, se opri Nahum la un han. Hangiul şi nevasta sa, doi oameni răi şi necinstiţi, au furat în timpul nopţii preţioasa bijuterie şi au înlocuit-o cu pământ. Când se trezi Nahum, el văzu cele întâmplate, dar cum nu cârtea niciodată, el spuse, după cum avea obiceiul:

– Gamzu le tova (şi aceasta va fi spre bine), mulţumind lui Dumnezeu pentru tot ce face.

Având încredere în puterea divină, el îşi continuă drumul spre Roma. Ajungând înaintea împăratului, el remise caseta împreună cu o scrisoare, prin care evreii îl rugau pe împărat să primească, o dată cu podoaba trimisă, şi asigu-

rarea credinţei lor. Deschizând cutia şi găsind, în locul podoabei amintite, doar pământ negru, împăratul fu cuprins de mânie şi, crezând că evreii au voit să-şi bată joc de el, ordonă să-i omoare pe toţi, în frunte cu trimisul lor.

Nahum răspunse după obiceiul său:

– Gamzu le tova (şi aceasta va fi spre bine), şi mulţumi lui Dumnezeu.

Profetul Elia, luând chipul unui curtean, veni înaintea împăratului şi spuse:

– Rog pe înălţimea voastră să nu se mânie într-atât împotriva evreilor. Suntem datori să examinăm pământul trimis şi să vedem dacă nu are daruri magice. Poate că este pământul care îl purta patriarhul Abraham la dânsul, când pornea la lupte şi izbândea graţie puterii divine, ascunsă în acest pământ.

Împăratul consimţi să se încerce puterea pământului şi reţinu pe Nahum, ca ostatec, până la obţinerea rezultatului.

Romanii erau atunci în război cu un popor puternic, pe care nu-l putuseră încă birui. Împăratul trimise generalului, care-i conducea oştile, pământul adus de Nahum şi ordonă să-l arunce asupra inamicului. Şi miracolul se împlini!

Zidurile se prăbuşiră şi romanii învinseră pe duşmani şi le luară ţara şi avutul.

Împăratul îl eliberă pe Nahum şi îi mulţumi pentru darul făcut lui şi poporului său, încărcându-l cu aur şi nestemate, drept recunoştinţă.

Nahum trase, la înapoiere, iar la hanul cu stăpânii hoţi şi le mulţumi că i-au înlocuit podoaba cu pământ, graţie cărui fapt se întoarce spre ai săi cu onoruri şi comori de preţ.

Oamenii, plini de invidie, se hotărâră să ducă şi ei pământ împăratului, ca să capete, la rândul lor, comori nemăsurate.

– Împărate, spuseră ei, ţi-am adus şi noi din pământul prezentat de Nahum, o cantitate mare, ca să poţi, cu ajutorul lui, să cucereşti întreg pământul.

Împăratul se bucură şi încercă şi de data aceasta puterea darului adus. Nimic bun nu se întâmplă însă şi, cercetând mai de aproape, el află întâmplarea lui Nahum şi furtul podoabei, şi pedepsi aspru pe tâlharii din cauza cărora era să piară întregul neam al lui Israel.

CUPRINS

Petre Ispirescu
Cotoşmanul năzdrăvan / 5
Porcul cel fermecat / 22

Poveşti portugheze
Cele trei zâne / 45
Oul şi nestemata / 49
Povestea unui om prost / 52

Poveşti spaniole
Cavalerii peştilor / 57
Doamna Fortuna şi domnul Ban / 66
Cele trei garoafe / 71
Fina Sfântului Petru / 77

Poveste daneză
Neînfricatul Sigurd şi balaurul / 82

Poveşti norvegiene

Murgul năzdrăvan / 104
Găina fuge în munţi! / 122

Poveşti iudaice

Povestea unui om deştept
şi a unui om prost / 131
Însărcinarea lui Nahum Gamzu / 139

ISBN 973-25-0595-X